

Taxa postală
plătite în num.
Nr. 224.716 929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 13.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmentelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk. Fő-
szerkesztő dr. Marton Ernő, Fele-
lős szerkesztő Jámor Ferenc,
Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ara 5 lej

Vasárnap, 1932 aug. 21.

5692. ÉV
AB 16.

XV. ÉVF.
190. SZÁM

A kis főherceg bölcsője

Főherceg az apja, főhercegnő az anyja és három királyné örökösök bölcsője fölé az első éjszaka.

Habsburg István tehát a látszat szerint szerencsés szülötte az emberiségnek.

Es mégsem egészen az. Baj van az állampolgársága körül. A kis főherceg, természetesen, nem tud még erről semmit. Ugy érzi — és teljes joggal —, hogy a bölcső, amelyben született, az ő elvitathatatlan hona.

A nagyobbik hona viszont: a köztársasági Spanyolország, azért tagadja meg tőle a honpolgárságot, mert hercegi család sarja.

Előkelőségét születési hibául rójják fel neki.

Romániában zsidó családok ezrei verődnek a lét és nemlét között. Nincs állampolgárságuk. Megtagadták tőlük, mert a származásuk — hogy úgy mondjam — nem volt elég előkelő...

Igy találkoznak egymással — bizarr sorsközösségben — a kis főherceg és a romániai zsidó hontalanok...

Annak bizonyosságául, hogy milyen igazságtalanságokra adhat alkalmat — nemcsak lefele, hanem felfelé is —, ha a származást és nem a törvényes igazságot veszi valaki alapul a honpolgárság megállapításánál.

Adókönyvet, vagy hajtási igazolványt

A nálunk kiadott miniszteri rendeleteket már nem megdöbbenéssel, hanem fáradt beletörődéssel fogadja a nagyközönség. Aki csodálkozik rajtuk, az idegen. A pénzügyminisztérium most kiadott legújabb rendelkezése azonban a legfantasztikusabb képzőletet is felülmúlja. Versenyben kétségtelenül nagy fölényrel vinné el a pálmát, vagy egyéb, megillető dísznövényt.

Ezentúl „adókönyvet, vagy hajtási igazolványt” kiáltással fogják leállítani azokat, kik a romániai pompás autókutatók élvezik. Nem valószínű, hogy pl. autó kirándulás közben bárki is képes legyen hitelen igazolni összes állami adóinak rendezett állapotát. Nem kell félni, nem lesz újabb vezgatura. Ilyesmivel nem foglalkozhat az utolsó verejtékcseppekkel támogatott állam. Csak egyszerűen, lojálisan, minden különösebb zaklatás mellőzésével elkoboztatja a hajtási igazolványt, lefoglalja az autót.

Megállapítja ugyanis a pénzügyminisztérium, hogy az autótulajdonosok nem tesznek pontosan eleget adófizetési kötelezettségeiknek. Kéri tehát a közigazgatási és rendőrségi szerveket, hogy legyenek segítségére ennek ellenőrzésében.

Boldog halálos ágyán kinlódó beteg, aki kez autóra rohan az orvosa! Nem hal meg, míg orvosa adóját ki nem fizeti!

De jól fog menni az orvosnak is, ha sürgősen beteghez hívják őket. Kérhetik a honorárium előzetes kiegyenlítését, hogy adójukat rendezhessék. Boldog ország, amelynek nagyjai ilyen aprólékosan gondoskodnak lakói jólétéről!

Ki akar rokona lenni Goethenek?

A kérdés talán jobban lenne megfogalmazva így: van-e, aki nem akar rokonságban lenni a költő-fejedelemmel? A mai inséges világban sok gyakorlati hasznára ennek ugyan nem lenne, de a mai nagyvilág, henegező és tülekedő világban ugynevezett „erkölcsi nyereséget” jelentene ez az atyafiság. Goethe halálának századik évfordulója alkalmából egy genealógiai társulat, amely azzal a céllal lépett életbe, hogy a híresség származását kutassa a lehetséges forrásokig, ezúttal fordított irányban dolgozott: kuttatta, kik Goethe, a szellem e legnagyobb notabilitásának utódai. Ezen az uton egészen érdekes felfedezéseket tett. Megállapította, hogy Goethe vérokonságában a kortársak közül Schlegel, a Grimm fivérek és Hegel rokonságát. Természetesen rajtuk kívül sokan vannak, akik nem jelentenek a geológia szempontjából még

Egy angol repülő kelet-nyugati irányban átrepülte az Óceánt

Mollison pilóta, aki utitárs nélkül repült, egy üveg brandyt vitt magával utjára

Dublin, aug. 20. Mollison angol repülő ma délelőtt 11 óra 35 perckor startolt az Atlanti óceán mindkét irányban való átrepüléséhez. A start időpontjában a légnyomási feltételek ideálisak voltak. Mollison Harbour Graceban Fiván leszállni, ahol a benzintartályokat megtöltönte. Alkalmos idő esetében Mollison azonnal visszafordul és Croydonba repül.

A kitűnő pilóta reméli, hogy feladatát három nap alatt sikerül teljesíteni. A pilóta a nagy utra mindössze néhány deka diót, aszaltszőlőt, cukrot és két üveg kávét vitt magával.

Egy ir polgár a start előtt a repülőgéphez rohant és egy üveg finom bran-

dyt nyújtott át a pilótának azzal, hogy „az ember sohasem tudhatja...” Mollison megköszönte az ir figyelmességét és a brandyt magához vette.

London, aug. 20. Mollison angol pilóta, aki tegnap délből Dublin repülőteréről óceánrepülő utjára startolt, sikeresen átrepülte az óceánt s leszállott az újfundlandi St. Johns repülőtéren, ahonnan rövid tartózkodás után folytatta útját Newyork felé. Mollison Newyorkból visszafordul s nyugat-keleti irányban is légi uton teszi meg az utat az óceán felett. A pilóta az első óceánrepülő, akinek sikerült kelet-nyugati irányban kísérő nélkül átrepülnie az óceán északi utvonlatát.

Mi áll a gyanusan kedvező svájci kölcsön feltételei mögött?

A petróleum-egyezményhez való hozzájárulása fejében kapta meg Románia az 50 millió frankot

Párizs, aug. 20. (Az Uj Kelet tud.) A sajtóban és a parlamentben egyaránt felmerült a kérdés, hogyan sikerült Mironescu pénzügyminiszternek a mai sulyos hitelviszonyok között oly feltűnően kedvező feltételek mellett lekötni az 50 millió frankos svájci kölcsönt. Négy és félszázalék kamat és 25 ezrelék jutalek az állam eddigi kölcsöneihez viszonyítva rendkívül méltányos megterhelést jelentenek. Miután a kölcsönt az állam a Casa Pádurilor nevére veszi fel, az első pillanatban azt gyanították egyesek, hogy a kölcsön fejében az állam elzállogosította Románia erdőit. Mironescu pénzügyminiszter a kamarában

kijelentette, hogy semilyen titkos egyezmény nem létezik, mely a kölcsön feltételeit sulyosbitaná.

Az olcsó kölcsön megkötésének feltételeire most kezdenek világosságot deríteni a külföldi sajtó híradásai. Eszerint Románia a kölcsönt petróleum-kivételnek egy bizonyos részével garantálja. A kölcsönt kompenzációképpen kapta a kormány azért, mert hozzájárult a nemzetközi petróleum-egyezményhez. Az 50 millió frankból nagyobb előleget bocsájítottak máris a kormány rendelkezésére, hogy fizethesse a tisztviselők és nyugdíjasok elmaradt illetményeit.

Még mindig kétséges a lausannei kölcsönjegyzőkönyv sorsa

Bécs, augusztus 20. A nemzeti tanács tegnapi szavazási eredményeinek következtében Hajnzl és Ebner képviselők a Heimatsblock parlamenti klubjából azonnal kiléptek és a már előzőleg kilépett Werner képviselővel együtt új frakció megalakításának tervével foglalkoznak.

A lausannei kölcsönjegyzőkönyv elintézését még mindig nem tudják elérni, amennyiben a nemzeti tanács három nemzeti szociálista tagja tiltakozását jelentette be. A kölcsönjegyzőkönyvet a holnap napon akarták végleg elintézni, ami

a közbejött tiltakozás miatt minden biznnyal lehetetlenné válik.

A szociáldemokrata képviselők ma interpellációt nyújtottak be a postaügyi miniszterhez, melyben bejelentik, hogy Mossler miniszteri titkár az állami és közhivatalok díjszabás-mentességet arra használja ki, hogy a hitlerista ifjuságnak különböző utasításokat és szervezeti dési rendeleteket küldözget. A szociáldemokrata képviselők a legszigorubb eljárást követelik Mossler ellen.

csak egy szürke számot sem. Senkik, porzember a pusztában, csöppek az ember-tengerben, fűszálak a világ mezején. Goethe egyszerű ipáros családból származott, a fejlődésben feltétlenül hasznos elemek az ő esetében kétszeresen, sőt többszörösen hasznosak, hiszen tőlük örökölte isteni képességei mellett a leg-szebb emberi tulajdonságokat.

A mostani élő vérrokonok közül a tisztaság társulat kinyomozta Herschel urat, aki lokomotívzerelő Kasselben, Fritz Rausenbergert, aki mozsarakat konstruál. Kívülök: Ernst Haeckel, Elisabeth Oenigin, a hirneves énekesnő, Rudolf Binding és Walter Hasencler, a neves modern

költő. Mindebből kiderül, hogy Goethe széles, elágazó rokonságában képviselve vannak a tudomány, a művészet reprezentánsai és a millió névtelen közül is néhány. A társulat erről szóló jelentése során azt írja, hogy a rokonság kinyomozása egyáltalában nem volt nehéz feladat, mert a vérséget kimutató rokonok az első felhívás után nyomban jelentkeztek.

A vérségi rokonságot valóban könnyű dolgot volt kimutatni. Am ha a nagytekinetű társulat a szociáldemokrata képviselők kimutatását követelte volna, bizonyára nem jelent, hogy milyen könnyű dolga volt.

VILÁG TÖKRÉ

Rossz üzlet a háboru!

Otto Lehmann-Russbüldtnak „A hadi ipar véres internacionáléja” című könyv szerzőjének cikke. Akadnak bizonyos tények, amelyek már nem szorulnak ugyan felfedezésre, de részletezésük mégis elképesztően hat és jobban felrzza a kedélyeket, mint a legszenvedélyesebb elmefuttatás. Ide tartozik az az ósrégi igazság is, hogy a népek „a militarizmus molochjának életerejük legjavát áldozzák fel”, mint azt a népszónokok hangzatosan emlegetni szokták. Németországban például hivatalos jelentés szerint a birodalom összkiadásaira nemzetvédelmi célra 1930-ban 6.5 és 1931-ben 7.3 százalék esik.

Az általános nemzetközi szokás, hogy az államok költségvetésének egy része hadügyi kiadásokra esik, azokhoz az eszközökhöz tartozik, amelyekkel a népeket az új háboruban beszuggerálják. Aki azokat az aránylag kis számokat szemléli, feltétlenül így okosodik magában: Hiszen ez aránylag nem is sok olyan fontos dologra, mint az ország védelme esetleges betörésekkel szemben.

De egész más képet mutatnak a számok, ha egyszer kereskedő módjára összeszámolunk minden kiadást, ami a „háboru” fogalmából áll elő, vagyis mindent, ami nem kelene, ha a háboru a népek életében nem léteznék. A „Háborus Számla” jelenleg a következő tételeket foglalja magában évente:

Hadikiadások költségvetés szerint 20.000 millió márka.

Hadirokkantak legalább 10.400 millió márka.

Hadicélokra, más tárcák költségvetésében elrejtve 2000 millió márka.

Stratégiai utak és vasutak költsége, kamatokkal és amortizációval 2000 millió márka.

Belső és külső kölcsönök kamatai és amortizációi. Németországban jóvátételi terhek neve alatt 14.700 millió márka, összesen 50.600 millió márka.

Ennek az elképesztő összegnek a felét úgy tekinthetjük, mint az 1914-es világháboru következményét, másik fele pedig az új háborus előkészületek-re szolgál.

Az egyes adatokat bárki utána vizsgálhatja a következő forrásokból: 1. A Népszövetség katonai évkönyve. 2. A Népszövetség statisztikai évkönyve. 3. Kautsky könyve: Jóvátételek és fegyverkezések. 4. Otto Lehman Russbüldt könyve: A béke forradalma.

A német birodalom hivatalos statisztikai évkönyvének adataira támaszkodva könnyen kiszámíthatjuk, hogy az ország adó- és vámbevételeiből körülbelül kétharmadrészt a „Háborus Számla” emészt meg. Pontosán kiszámítva az 1930—31. költségvetési évben 62.9, 1931—32-ben pedig 65.1 százalékot. Megjegyezzük, hogy csakis olyan tételeket vettünk figyelembe ennél a számításnál, amelyeket a hivatalos statisztika is olyan gyanánt jelöl meg. Rendőri célokra, ipari és repülőgépvállalatok szubvenciójára és hasonló címen még hatalmas összegeket kell kiadni.

Minden másfajta számításmód is arra az eredményre vezet, hogy a „Háborus Számla” legkevesebb a néperő felét igénybe veszi.

Note, fog hangzani azonnal a kifogás: Ez nem is csoda, mikor Németországból annyi adót préselnek ki!

Vegyük hát Franciaország 1929. évi költségvetését:

	Millió frankban
Összkiadások	60,330.9
Hadi terhek	15,352.—
Ebből hadügy	10,309.5
Adósságok (tulnyomó részben háborusak)	20,521.—
	46,182.5
	14,184.4

Itt tehát a hadi és adósság tételekre, amelyek, mint fent írtuk, tulnyomórészt háborus eredetűek. 76.5 százalék esik. Amellett milliárdokat hagyunk figyelmen kívül, amelyek elrejtve mégis hadi célúak. Az Északamerikai Egyesült Államokban 72.2 százalék a „Háborus Számla” részesedése.

Kautsky számításai szerint Németország, Franciaország, Anglia és Olaszország fegyverkezési és adósságszámlája átlag 50.1 százalék, amellyel azonban elrejtett költségvetési tételeket, sőt háborus nyugdíjakat is figyelmen kívül hagyott. Egyetlen ország sem kap — beleszámítva a győztes Amerikát és Franciaországot — csak megközelítőleg is annyit Németországtól, hogy azzal belső adósságait fedezhesse.

Ez az 50 százaléktól 70 százalékig terjedő „Háborus Számla” lebegjen minden európai szem előtt, mikor kíváncsian olvassa a leszerelési tárgyalásokról szóló tudósításokat. Erről szó sincs a szép beszédekben.

Hatályon kívül helyezik a bírói likvidálásról szóló törvényt

Bucuresti-Bukarest, aug. 20. A bírói likvidálásról szóló törvény módosítása ügyében kiküldött bizottság tegnap este ülést tartott Popovici Mihály igazságügyminiszter elnökletével. Megállapították, hogy a jelenlegi törvény nem felel meg a törvényhozó intencióinak, mert rossziszemű nemfizetőknek lehetőséget nyújt a fizetés alól való menekülésre. Viszont a törvény egyszerű visszavonása csödbe kergetne olyanokat, akik jóhiszeműek és megmenthetők és szerzett jogokat is sértene. A bizottság ezért a következőket határozta el:

1. A jelenlegi törvényt visszavonják.
2. Módosítják a kénszeregyezési törvényt és így teszik lehetővé a jóhiszemű adósoknak, hogy ne kelljen csödbe menniük.
3. Átmeneti intézkedéseket léptetnek életbe a szerzett jogok védelmére.

A bizottság a jövő héten végleg megszövegezi a javaslatokat, amelyek még ebben az ülésszakban a parlament elé kerülnek.

Dr. Lengyel

gyógyintézete

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 111. (Ferenc József-ut) Telefon 211.

a mai nehéz gazdasági viszonyokra való tekintettel új osztályokat létesített:

- III. osztály ötszöri napi étkezéssel 120 L
- II. osztály ötszöri napi étkezéssel 180 L
- I. osztály ötszöri napi étkezéssel 240 L

Bármilyen műtét vagy szülés esetén lényegesen redukált díjazással.

Röntgen, Quartz, Diatermia, Sollux, Villanyfürdők és másnemű villanykezelések szintén redukált árral.

Diétás konyha orvosi ellenőrzés mellett. Bejáró betegek részére is.

Cukorbeteg, szívbetegek, érelmeszesedésben szenvedők, vese betegek, köszvényes és reumás betegek, gyomor és bél-félekélyben szenvedők, krónikus bélfurugban és epekövekben, valamint krónikus epehólyaggyulladásban szenvedők részére.

Hízó és fogyókurák.

Bővebb felvilágosítással és prospektussal szolgál az intézet gazdasági osztálya.

„STEA” PAPPLAN

CLUJ, C. Reg. Ferd. 9.

Gloth paplan fehér hát-tal, fehér vattával **L 325** Selyem paplan, prima fehér vattával **L 880**

Gloth paplan gloth hát-tal, prima fehér vattával **L 490** **Paplanokat megrendelésre minden méretben készítünk**

Szó sem lehet a szefárd zsidóknak visszatéréséről Spanyolországba

Madrid, aug. 20. Don Manuel Azara spanyol miniszterelnök intervjút adott egy zsidó újságíróknak és kijelentette, hogy szó sem lehet arról, hogy a szefárd zsidók visszatérjenek Spanyolor-

szágba, miként erről némely romantikus spanyol álmodik. Ezt a kérdést a spanyol kormány nem is tárgyalta és még csak komolyan szóba sem jött.

Trebitsch Lincoln, a nagy kalandor, ismét Európában

London, aug. 20. Singaporeból érkező jelentések szerint Trebitsch Lincoln, a világhírű magyar származású szélhámos, aki néhány évvel ezelőtt, mint buddhista szerzetes egy kínai kolostorba vonult vissza, ismét működésbe lépett és megindult Európa felé. Hátja most kötött ki Singaporeban, majd tovább indul Anglia felé. Trebitsch Lincoln azt állítja, hogy mint buddhis-

ta misszionárius megy Európába, ahol hivatkozva akar toborozni és kolostort akar alapítani. Biztosra veszik azonban, hogy ez csak ürügy európai látogatására. Titokzatos sötét politikai intrikákat sejtnek Trebitsch Lincoln európai látogatása mögött. Egyes információk szerint utazása összefüggésben van a japán-kínai konfliktussal.

Tömegesen elhagyják Birobidzsánt a zsidók

„Jobb lesni Hoover alamizsnalesésére, mint a szovjet szerencsésére” — mondotta egy visszavándorló

Riga, aug. 20. A távolkeleti Birobidzsánt, a „zsidó republikát”, mely Moszkvától 6000 kilométernyire, a szibériai mongolhatáron fekszik, tömegesen elhagyják a zsidó telepesek, és visszavándorolnak oda, ahonnan elindultak kalandos utjukra. Az utóbbi időkben számos amerikai kommunistaérzelmű zsidó család is kivándorolt Birobidzsánba, abban a reményben, hogy itt új Amerikát teremtenek maguknak.

De ezek is tévedtek. A moszkvai „Emesz” című zsidó kommunista lap közli, hogy több száz, Los Angelesből bevándorolt zsidó család, akik június havában érkeztek meg, szinte menekülésszerűen hagyják el Birobidzsánt és

csalatközve visszatérnek Amerikába. Az „Emesz” ezért éles támadást intéz az amerikai „IKAR” (erre a célra alakult kommunista telepítési társaság) ellen, amiért közönséges kereskedőket s spekulánsokat küldött ki Birobidzsánba, akik nem alkalmasak telepítési célokra s csak ellenforradalmi hangulatot terjesztenek. Vákolja azt az erős antagonizmust is, mely a régebbi s az új külföldi bevándorlók között uralkodik és rámutat arra, hogy pl. Nikolajeva kolóniát a lakosság fele elhagyta. Egy amerikai bevándorló szavait citálja, aki kijelentette, hogy: „Jobb lesni Hoover alamizsnalesésére, mint a szovjet szerencsésére.”

Piccard harmadszor a Déli Sarkról akar utnak indulni a sztratoszférába

Mussolini üdvözlő táviratot küldött Desenzanoba Piccardnak

Milanó, aug. 20. Piccard és Cosyns Desenzanóban tartózkodnak, ahol a repülőosztály vendégei. Ma a két tudós délig aludt s teljesen kipihente a sztratoszféra-ut fázadalmait. Kipfer, Piccard asszisztense, az első sztratoszféra repülés résztvevője Desenzanoba érkezett Piccardhoz. A professor fogadta a „újságírókat s közölte, hogy második útjának tudományos eredményei messze felülmúlják első útját. Ennek oka főként az, hogy míg a tavalyi ut alkalmával 15 ezer méterre való emelkedés egy félóránál kevesebb idő alatt ment végbe, ezúttal el lehetett érni, hogy a ballon több óra alatt jutott fel a sztratoszférába s közben végezni lehetett a

tudományos méréseket. A professor kiemelte, hogy köszönettel tartozik utja lehetővé tételéért Albert belga királynak és a belga kormánynak s azzal bucsuzott az újságíróktól, hogy harmadik légi utat tervez a sztratoszférába, a melyre a mágneses sark közelében, a Hudson-öböl partvidékéről fog startolni. A harmadik ut tudományos célja a földmágnességnek a kozmikus sugarak ra való hatásának tanulmányozása lesz. Mussolini üdvözlő táviratot intézett Piccardhoz Desenzanoba. A professor tegnap a milanói rádióállomás stúdiójában rádióelőadást tartott második sztratoszférarepüléséről. Hangoztatta, hogy a második utat az előző tapasztala-

latain okulva sokkal tökéletesebben készítette elő s ezért jelentékenyebben mostani útjának tudományos eredményei, mint az elmúlt évi uté.

Meghalt Dr. Schober, volt osztrák kancellár

Bécs, augusztus 20. Bécs városának nagy gyászja van: meghalt dr. Johann Schober, volt osztrák kancellár és külügy miniszter, akit ebbe a méltóságába Bécs rendőrfőnöki állásából hívtak meg. Most is a rendőrség élén állott, amelyet a legnehezebb időkben, elvadult pártharcok közepette is a pártatlanság nivóján tudott tartani. Tetőtől-talpig európaer volt, a haladás barátja. Polgári nevelésű, de a szocialista eszmék iránt nagy fogékonysággal. Egyenes jellem, akit hívek és ellenfelek egyaránt tiszteltek.

Tavaszkor meghült és azóta betegeskedett. Nemrégben egy Bécs melletti sanatóriumba vitték és megoperálták. Tegnap este fél 10 órakor váratlan rosszul lett fogta el. Hozzáátartozói azonnal orvosért küldtek, de mire az orvos jött, Schober szívbénulásban meghalt. Negyvennyolc éves volt.

Schober politikai ideálja Ausztriának Németországhoz való csatlakozása volt. Az Anschlusst 1919 óta hirdette és az elszegényedett ország talpraállítását egyedül a közös német birodalomban látta. Két ízben is volt kancellár. Először 1921-ben. Egy évi kancellárkodása után azonban megbukott, mire megint a rendőrség élére állott, amelyet teljesen átszervezett. 1929-ben ismét a kancellári állást foglalta el, Ausztria gazdasági válságának tetőpontján. Ekkor vitte keresztül az alkotmányreformot s megnyerte Nyugat-Európa bizalmát, a hágai konferencián óriási hasznót szerzett Ausztriának, megszabadította teljesen a jótételi terhektől. A német-osztrák vámióti terve miatt, amely tőle eredt, le kellett mondania kancellári méltóságáról, de az új kormányban alkancellár és külügyminiszter lett. Kétévi működése után újból visszatért rendőrfőnöki állásába, melyet haláláig betöltött. Második kancellársága előtt volt 1927-ben a híres július 15-i kommunista zavargás Bécsben, amikor a tüntetők az igazságügyi palotát is felgyújtották. Schober érdeme volt, hogy akkor Bécs rendje nem borult fel.

Schobert a kormány a köztársaság hatalmának tekinteti és államköltségen temeteti el.

— Huszonhétézer pamutmunkás sztrájkol Angliában, Londomból jelentik: Macdonald Lossiemouthból a lancashirei textilsztrájk miatt több ízben telefonbeszélgetést folytatott a munkaügyi miniszteriummal. Északangliában újabb üzemekben megszűnt a munka. 87 gyárvállalatnál most már összesen 27 ezer munkás sztrájkol.

Tessitori Nóra szabateri előadása. Augusztus 27-én, szombaton este 9 órai kezdettel tartja meg Tessitori Nóra szabateri előadását a református kollégium udvarának történeti falai között. Tessitori Nóra önálló estélyei mindenkor kivételes eseményt jelentettek Kolozsváron. Legutóbbi, Kolozsváron megtartott Ady-estélyén — mint emlékeztetés — olyan nagy volt az érdeklődés, hogy a közönség nagy rétege kiszorult a hangversenyteremből. Minden jel arra vall s a szabateri előadás originális és újdonszerű jellege is azzal biztat, hogy Tessitori Nóra ez az új művészi vállalkozása is a legélénkebb visszhangot és tömeges érdeklődést fogja felkelteni. Tessitori Nóra augusztus 27-i műsorát a legnemesebb pacifizmus jegyében állította össze. Minden verse az egyetemes emberszeretet meggyőző szószólója. Két középkori költői alkotás: a Naphimnusz és egy francia passziójátékából kiszakított, balladaszerű népének az áldozatos szeretet gondolatából sarjadt. A Naphimnusz fánfár és pozitív hangszerekre irt choráliszerű zenei nyitány vezeti be, a régi francia népének pedig hárfakiséret festi alá. A nagy békeapostolnak, Romain Rollandnak grandiózus felépítésű Ara pacisát, a nagy műhöz simuló harmónium-kíséret fogja átvezetni. Kimagasló zenei eseménye lesz az előadásnak a szeniális Pop Virgíli fellépése, aki önálló műsorszámként Bach I. szonátáját és egy briliáns Paganini darabot fog hegedülni. A zenei kíséretet a kiváló Bródy Miklós dr. és a nagyszerű Bródy Tamás készítik elő. A magyar klasszikus és modern lírikusok: Petőfi, Vörösmarty, Babits, Gellért Oszkár, Ady Endre és Illyés Gyula képviselik.

Stephen konferen

„Cuza

Genf, au
Röviden m
mas részve
amerikai z
hivott zsid
emelkedő r
dek zsidó
világkonfer
részletes t

Genf, au
bourg-palo
tusok. Ugy
és a zürich
látunk.
közönség

Bernhard
Zsidó Kon
vényre. An
tusokat, rá
feladataira
amerikai z
vid beszéd
dr. Stephe
cióban rész

Az Amer
letbeli elm
át a szót, a
ci hírkösz
a világon
cionista
csolja, maj
jelentését
készítő mu
Genf város
titkársága,
mos zsidó
prof. Georg
now, prof.
amerikai f
zölték a k
mann ezutá
amerikai J
a konferen

Cuza

Volta
volt az, ho
különböző
programjuk
tűnt. Nincs
sem, amely
vános össz
litikáját. A
nia és nem
megtárgyal
proklamáln
közvélemén
igazságtala
néppel tört
akik szellen
ennek a ne
nemzsidó v
ralis erejéb
az Amerika
professor
Cuza szelle
Nem hisz
— ha pill
— lenne a
szük, hogy
jezi ki Ném
ler és Göbb
és pártzer
Németorszá
líó zsidó.
ország 1000
sainak a le
tízni Heine
Ehrlich, La
és Einstein
nek arra a
hogy elrab
metország

— Nagy
a konferen
kérdés, hog
égyáltalába
zeti Otthon
gye. Lehet
amig a vilá
fog, mert

Genfben egyesült a zsidó nép

Stephen Wise megrázó kiáltványt intézett a zsidó néphez és az emberiséghez a genfi zsidó világkonferencián. Georg Kareski a németországi és dr. Rosmarin a lengyelországi zsidóság tragédiáját tárta fel. Mayer Ebner volt az általános vita első szónoka

„Cuza szelleme nem Románia szelleme és a hitlerizmus nem utolsó szava a német népnek“

Genf, augusztus 20. (Az Uj Kelet tud.) Röviden megírta az Uj Kelet, hogy hatalmas részvét mellett zajlott le Genfben az amerikai zsidó kongresszus által összehívott zsidó világkonferencia, amely kiemelkedő mérföldjelzője az utóbbi évtizedek zsidó történelmének. A korszakalkotó világkonferencia lefolyásáról az alábbi részletes tudósításunk számol be:

120 delegátus

Genf, augusztus 20. Az impozáns Faubourg-palota előtt felvonulnak a delegátusok. Ugyanaz a kép, mint amit a bázeli és a zürichi cionista világkongresszuson láttunk. A delegátusokon kívül óriási közönség ömlik a terembe és a karza-

tokra. Pedig a nap tikkasztó hőseget áraszt az emberekre. Három óra után néhány perccel megszólal az elnöki cselegő. Mintegy 120 delegátus foglal helyet 20 ország képviselőiben a konferencia soraiban. Németország 16, Amerika 35, Lengyelország 23, Franciaország 13, Palesztina 5, Ausztria 4, Anglia és Olaszország 3-3, míg Románia 2 képviselővel szerepel a lejelentkezett delegátusok listáján. De itt vannak Svájc, Görögország, Bulgária, Litvánia, Észtország és olyan államok delegátusai is, amelyeknek zsidósága eddig kevés érdeklődést tanúsított az egyetemes zsidó problémák iránt. Csak Magyarország hiányzik.

zött organizált zsidó politikát kell megindítani.

Georg Kareski a német zsidóság helyzetéről

Georg Kareski a németországi zsidó néppárt elnöke emelkedett ezután szószékre. Megrázó beszédében rendkívül súlyosnak ítélte meg a németországi zsidóság helyzetét. A jelenlegi kormány — mondotta — el van határozva, hogy megvédje a zsidókat. De, hogy mit hoz a holnap, ezt sötét kód borítja. Gazdaságilag teljesen fönkrement a német zsidóság, főleg azért, mert majdnem egészében a középosztályhoz tartozott és egy gazdasági fellendülés mellett sem lehet lesz egyhamar talpraállítani a német zsidóságot. Ehhez jön még az a tendencia, hogy a zsidókat teljesen kiszorítják a gazdasági életből és a német egyetemi ifjuság nagy részének az antiszemitizmus által való megmérgezése. A zsidó övédelemnek egészen új formáira van szükség és különösen a szövetségi rendszer kiépítésére.

Az elnökség

Dr. Tennenbaum (Newyork) az antiszemitizmus okainak analizisével foglalkozik, majd Robert Stricker (Bécs) szólalt fel és bár a világkongresszus összehívása mellett foglalt állást, hangsúlyozta, hogy az csak olyan zsidókat foglalhat magában, akik a zsidó népiség alapján állanak. A tizenötmillió zsidó egysége, fikció. Egyetlen nép sem indul számszázalékos egységben a maga szabadságharcába. Dr. Margulies, a csehslavákiai zsidó nemzeti kisebbség helyzetét vizsgálja és kijelenti, hogy a világkon-

HASZNOS TUDNI,
hogy **SCHMIDTHAUER**

Ismandi

keserűviz, gyorsan elhárítja a sok evéstől és ivástól eredő kellemetlen érzéseket. Utasítás minden palackhoz mellékelve **Kapható mindenütt!**

gresszus a zsidó nép testülete kell, hogy legyen és minden kompromisszum megoldást el kell vetnie.

Ezután megválasztották a konferencia elnökségét, amelynek tagjai dr. Oscar Kohn (Berlin), Bernhard F. Deutsch (Newyork), M. Disengoff (Tel-Aviv), dr. Mayer Ebner (Csernovic), dr. Nachum Goldmann (Berlin), Jizchak Grünbaum (Varsó), I. Jefroykin (Párizs), Georg Kareski (Berlin), dr. Raffael Landau (Krakó), Leo Motzkin (Párizs), dr. Nurok (Riga), dr. Rosmarin (Lemberg), Rubinstein főrabbi (Vilna), J. Sprinkat (Jeruzsálem), dr. Stephen Wiese (Newyork) stb. lettek.

A lengyelországi zsidóság szörnyű nyomora

Másnap délelőtt feltizenegykor Moses Waldmann (Berlin) felszólalásával folytatódott az általános vita, aki kifejtette, hogy nem a hitlerizmus az egyedüli oka a német zsidóság tragikus helyzetének, hanem az ország zsidóságának belső széttagoltsága. Dr. Nurok és N. Priludski felszólalásai után dr. Rosmarin a lengyelországi zsidóság helyzetét vizsgálta. A rettenetes öngyilkossági epidémia tragikus szimptomája a leirhatatlan nyomornak. B. Zuckermann (Newyork) az összes potenciális zsidó erők összefogásának égető szükségességét hangsúlyozza és kifejti, hogy Palesztinát nem lehet kizárni a zsidó világkongresszus programjából. Josef Sprinkat a palesztinai Vaad Leumi, míg Rubinstein főrabbi a vilnai zsidó hitközségek nevében csatlakozik a zsidó világkongresszus összehívásához.

A konferencia további tárgyalásairól és határozatairól lapunk keddi számában referálunk.

Stephen Wise történelmi szózata

Bernhard S. Deutsch, az Amerikai Zsidó Kongresszus elnöke lép az emelvényre. Angolul beszél. Üdvözi a delegátusokat, rámutat a zsidó világkonferencia feladataira és célkitűzéseire, majd az amerikai zsidóság helyzetét vizsgálja. Rövid beszéd után átadja az elnöki székét dr. Stephen Wisenek, akit hatalmas ovációban részesít a történelmi gyülekezet.

Kik üdvözölték a konferenciát

Az Amerikai Zsidó Kongresszus tiszteletbeli elnöke Henry de Toledónak adja át a szót, aki a genfi hitközség és a svájci hitközségek szövetsége nevében üdvözi a világkonferenciát. A. Adler a svájci cionista szervezetek üdvözlését tolmácsolja, majd dr. Nahum Goldmann rövid jelentését tartja meg a konferencia előkészítő munkálatairól. Bejelenti, hogy Genf városi tanácsa, a Népszövetség főtitkársága, a Cionista Akciónakomité, számos zsidó hitközség és szervezet, továbbá prof. Georg Bernhard, prof. Simon Dubnow, prof. Albert Einstein, Julian Mack amerikai főbíró és Borah szenátor üdvözölték a konferenciát. Dr. Nahum Goldmann ezután dr. Cyrus Adler, illetve az amerikai Jewish Committee és általában a konferencia meghívását megtagadó el-

lenzék argumentumait és kifogásait dönti meg súlyos érvekkel.

„Egy élő nép vagyunk!“

Ezután dr. Stephen Wise tartotta meg nagyszabású referatúját.

Két nagy feladata van ennek a testületnek — mondotta többek között. — Meg kell világítani a különböző országok zsidóságának gazdasági és politikai helyzetét, másorban pedig el kell határozni a zsidó világparlament összehívását. Ez a konferencia nem a világparlament és nem a világkongresszus. A zsidóság világkonferenciája csupán, amelynek afölött kell döntenie, elérkezett-e az ideje a zsidó világkongresszus összehívásának, amelynek apparátusát a zsidó nép megorganizálására kell megteremtünk. Ez a konferencia és a zsidó világkongresszus nem rejtenek magukban veszedelmeket a zsidó népre. Még ha bizonyos veszedelmekkel is érintkezne az a megmozdulás, Izrael népe nem a biztonság garanciáját keresi, hanem tudja, hogy mint egy büszke népnek, a bátorság és az előrelátást utján kell haladnia. Ugy a mai konferenciának, mint a holnapi világkongresszusnak tisztán defenzív céljai vannak. Egy élő nép vagyunk és ennek jegyében kell kifejezést adnunk akaratainknak.

Cuza nem azonos a román néppel

Voltak idők, amikor elképzelhetetlen volt az, hogy a zsidók összegyűljenek a különböző országokból és megtárgyalják programjukat. Ez az idő véglegesen lement. Nincsen a világnak egyetlen népe sem, amely lemondana arról, hogy nyilvános összejövetelen határozza meg politikáját. A zsidó népek nincs mit titkolni és nem fél életkérdésének nyilvános megtárgyalásától. Ezen a konferencián problémáit tiltakozó szavunkat a világközvélemény törvényszerűe előtt a nagy igazságtalanság ellen, amely egy nagy néppel történik a többi népek részéről, akik szellemi és morális haszonrészesedői ennek a népeknek. Hitünk rendületlen a nemzsidó világ igazságérzetében és liberális erejében. Mi ezt már megmondottuk az Amerikai Zsidó Kongresszuson: „Cuza professzor és Románia nem azonosak“. Cuza szelleme nem Románia szelleme. Nem hisszük azt sem, hogy a hitlerizmus — ha pillanatnyilag előretörésben is van — lenne a német nép utolsó szava. Hiszünk, hogy Lessing és Schiller jobban fejezi ki Németország szellemét, mint Hitler és Göbbels. Ha ezidőszent politikai és pártiszéri eltolódások is fenyegetik Németország békéjét, a több mint félmillió zsidót, akiknek nagy része Németország 1000 éves lakosainak és építőtársainak a leszármazottjai, nem fogják elűzni Heine és Börne, Wassermann és Ehrlich, Lasker és Bamberger, Rathenau és Einstein Németországából; nem lesznek arra a szellemi tragédiára ítélve, hogy elrabolják tőlük teljes jogukat Németország életének részesedésére.

Herzl képe

Nagyfontosságú probléma, amellyel a konferenciának foglalkoznia kell, az a kérdés, hogy a zsidó világkongresszus, ha egyáltalában összehívjuk, a Zsidó Nemzeti Otthon felépítését is programba vessze. Lehet hogy még évek fognak elmúlni, amíg a világkongresszus összeül, de össze fog, mert össze kell ülnie. Ez a konferen-

cia nem cionista összejövétel. A cionizmusnak meg vannak a maga intézményei és testületei. Mégis azt hiszem, időszerű, hogy ebben a pillanatban Herzl képét idézzük emlékezetünkbe. Több volt ő, mint a modern cionista mozgalom megteremtője: a zsidó nép legjobb szellemének megtestesítője volt. Nélküle lehetetlen volna ez a konferencia. Ő hitt a népben és hitt a többi népekben és nem hiába fordult a világ lelkiismeretéhez. A magunkba vetett hitben és abban az egy séges elhárításban, hogy ezen jogokért harcolni fogunk, abban a biznyságban, hogy a népek lelkiismerete nem fogja némasággal fogadni a zsidó nép kiáltását az igazságért. — Nyitjuk meg ezt a konferenciát a zsidó nép javára az egész világ zsem előtt. (Hozsantartó taps.)

Az általános vita

Még aznap vette kezdetét a világkonferencia általános vitája az egyes országok zsidóságának helyzetéről és a zsidó világkongresszus összehívásának kérdéséről. A grülés este 9 órakor vette kezdetét és a késő éjszakai órákba nyúlt bele.

Mayer Ebner beszéde

Az általános vita első szónoka dr. Mayer Ebner, a romániai Zsidó Parlamenti Klub elnöke volt. Nagyszabású beszédben tett hitet a zsidó világkongresszus összehívása mellett, majd rátérve a romániai zsidóság helyzetére, kifejtette, hogy a román nép nem antiszemita, csupán intel ligenciájának egy része az. Dr. Schmorak, a keletgaliciai cionista párt elnöke a Lengyelországi zsidóság helyzetét vizsgálta és ugyancsak a világkongresszus mellett foglalt állást. Nagy fontossággal bír annak a kérdésnek az eldöntése — mondotta, hogy a világkongresszus csak nemzeti zsidókat avagy tekintet nélkül az összeseket foglalja magában. A világkongresszusnak minden körülmények kö-

Mindennemű
Rheuma-

tikus fajtáimknál, köszvény, idegzsába és hasonló megbetegedéseknél, a Togal-találták biztosan és gyorsan hatnak. Több mint 6000 orvosi vélemény, közöttük sok, kiváló orvostanároktól és kórházakból. Szinte meglepő eredmények olyan esetekben is, mikor semmiféle más szer nem használt. Egy kísérlet meg fogja győzni! Minden gyógyszerárban. Lei 52

Togal

Maniuval, Ducaval, George Bratianuval tárgyalat Bukarestben Hitler kiküldöttje

Weber ur, Hitler személyes barátja közölte, hogy milyen tervei vannak a nácioknak Keleteurópában

Bucuresti-Bukarest, aug. 20. (Az Uj Kelet tud.) Nehány nap óta Bukarestben trtőzkodik a német nemzeti szocialista pártnak egy Weber nevű vezetője, aki egyúttal Hitler Adolf legmeghittebb barátai közé tartozik. Weber meg látogatta az összes román politikai pártok vezetőit, tárgyalat Maniuval, Ducával, Gregore Bratianuval, Lupuval és különösképen Cuza professzorral, akit már huzamosabb idő óta meleg szálak fűznek a németországi antiszemitákhoz.

Weber állítólag Hitler megbízásából jár Romániában. Azt a megbízást kapta, hogy közölje a román politikusokkal, milyen politikát akar Hitler uralomra kerülése esetén Keleteurópában inauguralni. Weber kontaktusba lépett a romániai német szervezetekkel is, elsősorban a Hitler követő erdélyi szászokkal. Német körökben úgy tudják, hogy Hitler uralomra kerülése esetén Weber bukaresti német követé fogják kinevezni.

Stan Vidrighin mégis vasutügyi alminiszter lesz...

A kormány összekötő tisztet akar maga és a CFR között

Bucuresti-Bukarest, aug. 20. (Az Uj Kelet tud.) Kormánykörökben megerősítik a hírt, hogy Stan Vidrighin, a CFR volt vezérigazgatója belép a kormányba, mint a közlekedésügyi minisztérium alminisztere. A kinevezést maga Vaida Sándor szorgalmazza, akit bárati szálak fűznek Vidrighinhez és aki egyébként is a lehető legjobb vélemény nyel van a volt vasutí vezérigazgató képességei felől.

Stan Vidrighin az első nemzeti parasztpárti kormány alatt a CFR vezérigazgatója volt. Annak idején nem mult el nap, hogy az ellenzéki sajtó szemére ne vetette volna 3 és félmillió lejes évi

fizetését. Az illetékesek tudták azonban, hogy Vidrighin személyében hosszú idő után először került teljesen tisztakezü és energikus ember a vas utak élére. Alminiszterre való kinevezését a kormány kiegyesítené azzal, hogy megválasztják a CFR igazgatótanácsának elnökévé. Ilymódon Vidrighin fogja az összekötő tisztét ellátni a kormány és az autonóm államvasutak között. Kormánykörök hangsúlyozzák, hogy Vidrighin mérnök — aki egyébként Temes-Torontál megye szenátora is — ez utóbbi funkcióját minden re muneráció nélkül fogja ellátni.

A Papen-kormány hosszú uralmára számítanak

Hitler megint megszólalt. A holland parlamentben szóváltotték Vilmos visszatérését

Berlin, augusztus 20. Amióta Hitler kancellárnak és német Mussolininek jelölté magát, teljesen magára öltötte a nagy politikusok allűrjeit és minden nap egy-egy intervjúban véli meglepni a világot. Eddig kettő-három e nyilatkozatok közül különbözők egymástól és a német közvélemény azt hitte, hogy Hitlerben valóban államférfiúi kvalitások rejlenek, bár torz formában. Amióta azonban önmagát ismétli, a lapok megjegyzik, hogy kezd a kérődzők felé orientálódni. Az újságírók újabban már nem engedik, hogy program-bölcsességeit adja elő, hanem csupán információkat kérnek tőle.

Hitler már nem vonul be

Egy ilyen információs intervjú volt az is, amit egy amerikai újság képviselője csinált Hitlerrel, aki cáfolta azt a híresztelést, hogy az elnöki kihallgatás alkalmával ugyanolyan jogokat követelt volna az államban, mint amilyenekkel Mussolini rendelkezik Olaszországban. Ezt a követelést ő egy másik alkalommal támasztotta s nem z elnökkel folytatott tárgyalás során. De ettől elekinve a nemzeti szocialista párt nem kívánja a birodalmi hadügyminiszterséget, sem vezetőszerepet a hadsereg irányításában, holott az olasz fasizmus érvényre juttatja akartát a hadseregben is.

A hírlapíró azon kérdésére, mikor vonul be rohamcsapataival Berlinbe, Hitler kérdéssel válaszolt:
— Miért vonulnék be, mikor ott vagyok! Legfeljebb az lehetne a kérdés feltévesi módja, ki lesz kénytelen kivonulni onnan.

A beszélgetés végén Hitler energikusan cáfolta, hogy rohamcsapatai illegális lépésre készülődjenek.

Papent a szocialisták élesen támadják

Berlin, aug. 20. Parlamenti körökben nem tartják vitásnak, hogy a birodalmi gyűlés bizalmatlanságot fog szavazni a Papen-kormányra, de a kormány helyén fog maradni a kedvezőtlen törvényhozási döntés ellenére is.
A szociáldemokarta párt birodalmi gyűlési frakciója elhatározta, hogy a legélesebben szembefordul a Papen-kormányral s bizalmatlansági indítványt terjeszt elő, valamint javasolni fogja az életbe léptetett szükségrendeletek hatálytalánítását is.

Papen kancellár ma Lutherrel, a Birodalmi Bank elnökével folytatott megbeszélést a munkaalkalmak teremtése pénzügyi megalapozásáról. Résztvettek a tárgyaláson Schwerin-Crosigk pénzügy- és Warmbold gazdasági birodalmi miniszterek is.

A bíróság „pártatlansága“

Berlin, augusztus 20. A terror-cselekedetek büntetésére alakult különbírósgok egyre-másra hozzák ítéleteiket. Rati borban egy Prizilla nevű szabósegédet ítélték egyévi börtönre, mert egy Mauser-pisztolyt találtak nála.

Általában feltűnt, hogy a bíróságok a terror-cselekmények baloldali vádlottait sokkal szigorúbban ítélik el, mint a kamposkereszteseket.

Küzdelem a munkanélküliség ellen

Berlin, augusztus 20. Klara Zetkin, a kommunista programmal megválasztott birodalmi gyűlési képviselő, aki hosszabb ideje Moszkvában él, Berlinbe fog utazni, hogy korelnökként elnökölhessen a birodalmi gyűlés első ülésén.
A politikai pártok már számolnak Pa-

pen hosszútartamu uralmon-maradásával. Kétségtelen, hogy a kancellár és Luther, a Birodalmi Bank elnöke között is közeledés jött létre a munkanélküliségi kormányprogram finanszírozása tekintetében. A reszortminiszterek most serényen dolgoznak a munkanélküliség leküzdését célzó rendeletek szerkesztésén.

„A német császár nem fog visszaélni“

Amsterdam, augusztus 20 A holland parlament néhány tagja interpellációt intézett a holland területen élő Vilmos császárnak egy sürgönye miatt. A csá-

szári sürgöny ugyanis a közeli hazatérést említette. Az interpellálók megkérdezték a kormánytól, tud-e arról, hogy Németország különböző pártjai a monarchista államforma visszaállítására törekednek és tud-e arról, hogy ezek a pártok előkészületeket tettek az excsászár visszatérésére.

A kormány az interpellációkra kijelentette, hogy ezek a hírek nélkülöznek minden alapot. Annyi bizonyos, hogy a kormány figyeli az eseményeket és a közvéleményt emlékezteti a német excsászárnak arra a többször ismételt ígéretére, hogy mozgási szabadságával nem fog visszaélni.

KÜZGAZDASÁG

Ha nem emelnék fel a buza importvámját, előntené az országot a külföldi buza

A bukaresti árlemorzsolódást csak átmeneti jellegűnek tartják

Bucuresti-Bukarest, aug. 20. Röviden jelentettük már, hogy a kormány egyszakosos törvényjavaslatot terjesztett be a buza behozatali vámjának 100 kilogrammonként 320 lejre, illetve vagononként 32 ezer lejre való felemeléséről. A kormánynak ez a lépése szorosan összefügg azzal, hogy a belföldi buza termés az idén rosszul sikerült, annyira, hogy számolni kell az árak jelentős emelkedésével, amit az egyszakosos törvény indokolása is kifejezésre juttat.

Az indoklás a következő:

Az idei buzahozam kisebb lesz, mint az előző évek bármelyikében. Ennek következtében a buza ára a belföldi forgalomban emelkedni fog. A jelen pillanatban is az a helyzet már, hogy a vetőmagra alkalmas buza ára meghaladja a külföldi paritást, ami azzal a következménnyel járhat, hogy olcsóbb külföldi búzát hoznak be az országba. Erre azonban szükség nincs, minthogy az országban jelentős rozs, árpa és kukorica készletek vannak, amelyek a buza hiány pótlására értékesíthetők válnak. Ennek biztosítására felel a kormány

a mostani 16 ezer lejes vagononkénti buzavámot 32 ezer lejre.

A helyzet ugyanis az, hogy a buza vagonja külföldön 32 ezer lej, ami 40 ezer lejes árnak felel meg ab kikötő és 45 ezer lejes árnak ab belföldi fogyasztóállomás.

Tekintettel arra, hogy a buza ára belföldön (a törvényjavaslat betervezése napján) már elérte az 52 ezer lejt, további kisebb áremelkedésnél, a 16 ezer lejes vámnál, már kifizetődne a külföldi buza behozatala.

Az új buzatörvényt a parlament egy-két napon belül megszavazza.

Itt említjük meg egyébként, hogy a szombati 52 ezer lejes buzaár után, egész héten tartott az árlemorzsolódás. Ma már bukaresti paritásban a 78—79 kg-os buza ára 48 ezer lejt jegyez. Ezt az áresést azonban, gabonakörök egybehangzó véleménye szerint, csak átmenetinek szabad tekinteni, amit az a magyarázatnak, hogy azok a gazdák, akiknek volt termésük már most piacra viszik készletüket, mert pénzre van szükségük. A tulkinálat rövidesen megszűnik s akkor újra beáll az árjavulás.

Bánsági liszt- és terménypiac

A gabonapiac még mindig a július közepén beköszöntött hossz hatása alatt áll s az árak változatlanul szilárd tendenciát mutatnak. Szakkörökben befejezett tényként számolnak a jelenlegi árakkal s december végéig: az esetleg beindítandó új exportig minden reszkizálás nélkül lehet a mindig mutatkozó szükséglet fedezésére ügyleteket kötni. Az export kilátásai még mindig nagyon bizonytalanok: elsősorban az államközi nézeteltérések, aztán a buzára kivetett 32 ezer lejes illeték is komoly akadályt gördítenek minden külföldi üzlet elé. Mindenesetre jó benyomást

gyakorolt gazdasági körökben a kormánynak az a terve, mely a megszorított devizakereskedelmet bizonyos formák között szabadabbá tenni akarja. Az életbeléptetendő új rendelkezések révén a saját számlájukra dolgozó mezőgazdasági szövetkezetek, de a terménykereskedők is remélik, hogy a deviza korlátozás következtében a külföldön rekedt követeléseiket — végre meg fogják kapni.

A most „megenyhült“ atmoszférában számos gazdasági tényező interveniált a kormánynál, hogy Csehszlovákiával vegye fel a tárgyalásokat a gazdasági háboruszkodás beszüntetésére. Itt rámutatnak arra, hogy Románia mai elszigetelt gazdasági politikájával teljesen lehetlenné teszi magát a külföld előtt

Kereskedelmi Hitelintézet Rt. Cluj,

a Román Állami Osztályorszjáték fő-elárúsítója Plata Unirii 20.

Garanciával rendelkező helyi ügynököket keres, sorsjegygyártásra

CITY-PARFÜMERIÁT
(Cluj, Str. Regina Maria 4.)

átvették

Virág Lajos és Márton

Párisi és bukaresti illatszerek, női díszműáru különlegességek a változott viszonyokra való tekintettel
rendkívül mérsékelt áron
Kitűnő kölnivizek literje már 200 lejtől

Szappankülönlegességek, puder, arc-krém, ruzsok, fésű, beretvafőlszerelések, háztartási cikkek nagy választékban.

— de emellett a legnagyobb bajba rántja a külfölddel állandó nexusban álló mezőgazdaságot is. Ebben a helyzetben ugyanis teljesen bizonytalan a tengeri kivitel sorsa. Már pedig manapság amikor a rossz buzatermés miatt egyedül csak a tengeri biztosíthatja — úgy ahogy — az ország mezőgazdaságának egyensúlyát — a kormány félre kell tennie minden presztizs kérdést s Csehország esetében is mindent el kell követnie, hogy a gazdasági békét a két állam között helyreállítsa. A Csehszlovákiával való kibékülést különben az is elősegíti, hogy az ottani számottevő gazdasági érdekképviseletek szintén lépéseket tettek a köztársaság kormányánál a gazdasági háboruszkodás beszüntetésére. Remélik, hogy szeptemberig a két ország között újból helyreáll a normális áru- és pénzesere.

A külföldön is állandóan szilárdul a gabonapiac. Itt természetesen súlyt nyom a latba az a tény, hogy magából Moszkvából érkező jelentések szerint itt az idén nagyon minimális eredményt érték el a buzatermés körül s így a szovjet ebben a kampányban valóban nem is igen jöhet számításba. Emellett az óceánituli új áru sem jelentkezett még az európai piacokon. Komolyabb export vállalkozásokba az amerikaiak előreláthatólag csak október körül fognak belebocsájtkozni. Ennek az az oka, hogy nem akarnak egyrészt áratat rontani, másrészt mivel győnge konkurrenciával állanak a kontinensen szembe, szeretnék mindenáron a mai áratat biztosítani.

Terménypiac: A külföldön az árak szilárdulnak. Az újabb amerikai hossz ebben a tekintetben különben is erősen alátámasztotta az áremelkedő kurzust. A külföldi árakat egyébként a következőkben adjuk: Budapest: októberi buza 13.65, márciusi 14.85, októberi rozs 8.60—8.62, márciusi 8.80—8.82, továbbá márciusi tengeri 8.84—8.85 pengő. Chikágó: augusztusi buza 52.12, decemberi 55.75, márciusi 60.50, illetőleg augusztusi tengeri 32.50, decemberi 33.25 márciusi 37.87 cent bushelenként. A belföldön az árak terén újabb emelkedést könyvelhetünk el. Eszerint az új árak a következők: 6buza 460—470, illetőleg új buza 70-es 420, 72-es 430, valamint 73-as 440 lej. A többi gabonafélében a tengeri áresökkenést mutat fel, de ezt az áresést átmeneti jellegűnek tartják. Az árak: tengeri 210, árpa 180 és zab 200 lej.

Lisztpiac: Jelentéktelen emelkedés mellett az árak generálisan megtartják a régebbi nivót. Ilyenformán: nullás liszt 7.50, 2-es 7.25, 4-es 7, 5-ös 6.70 6-os 6.40, továbbá lábliszt 2.30, valamint korpá 2 lej kg.-ként zsákkal együtt ab malom.

— A munkaügyi miniszter szabadkezett kapott a munkanélküliség megoldására. Bukarestből jelentik: A kamarában tegnap Vaida miniszterelnök és D. R. Ioanitescu munkaügyi miniszter hosszabb megbeszélést folytattak a szociálista képviselőkkel a munkanélküliség problémájának megoldása felől. Vaida kijelentette, hogy Ioanitescunak szabadkezet ad és reméli, sikerülni fog kedvező megoldást találni.

Tragikus autószerencsétlenség áldozata lett dr. Feszt György tanársegéd tizenkétéves kislfia

Apja jelenlétében gázolta el az 551-es számú autobus Feszt Károlyt Koponyaalaptörést szenvedett a kisfiu

Cluj-Kolozsvár, aug. 20. (Az Uj Kelet tud.) Ma délben 12 órakor megrendítő autószerencsétlenség történt Kolozsváron, amelynek dr. Feszt György volt tanársegéd, az ismert kolozsvári röntgenológus alig tizenkét éves kislfia esett áldozatul. Feszt dr. három gyermekével a szamosfalvi fürdőbe készülődött ma délelőtt. Az 588-as számú patauceai autobuszra ültek fel a Fötéren, hogy a törvényszék épülete előtt álló szamosfalvi autobuszra átszálljon. A patauceai autobusz bekanyarodott az Opera előtti sarkon és megállt. Feszt dr. leszállt, majd egyenként lesegítette gyermekeit is az autobuszról.

Az apa szemeláttára gázolja el a fiut az autobusz

A tizenkét éves Feszt Károly azonnal az autó háta mögé ment és nekiiramodott, hogy a tulsó palyogjáróra átszaladjon. Ebben a pillanatban érkezett meg az Attila uccán az 551-es számú autobusz, amely éppen kikanyarodni készült a Hunyadi térre. Russ György a végzetes autobusz soffitje nem láthatta a másik autó háta mögüli előrefutó kisfiut és a szerencsétlen Feszt Károly sem vehette észre, hogy vele szemben száguld a végzet. A szerencsétlenség pillanatok alatt ment végbe. A kisfiu nekirohant az autobusz első kerekének. Földrezuhant és a kanyarodóban lévő autobusz második kereke keresztülment fejen és a felső testén. Egy gyermekhangból velőtrázó sikoly hangzott el és vér keveredett az aszfalt porába. A megdöbbent apa csodálatos módon pillanatok alatt felőcsudott az eléje táruló tragikus látvány okozta dermedtségéből. Azonnal karjaiba kapta kisfiát, átrohant vele a Hunyadi tér másik oldalán lévő taxiállomásra, autóba vetette magát és a következő pillanatban az eszméletét veszített kisfiu és a gyermeke szerencsétlenségét végignéző apa utban voltak a Park-szanatórium felé, ahol Feszt György dr. röntgenológiai intézete is működik.

Hogy történt a szerencsétlenség

A kis Feszt fiut azonnal a műtőterembe vitték. Az orvosi vizsgálat hamarosan megállapította, hogy a szerencsétlen kisgyermek koponya alapi törést és agyrázkódást szenvedett, ezenkívül az egyik vállsontja is eltört. Azonnal operációt hajtottak végre rajta, de az orvosi konzilium már az első pillanattól kezdve semmi jóval nem bízathata az apát. Amíg Feszt Károly élet és halál között lebegett a Park-szanatóriumban, a rendőrség közlekedésügyi osztályán Chendi György komiszár, osztályfőnök megkezdte a kihallgatásokat. Elsőnek Russ Györgyöt, a gázoló soffitrt hallgatták ki. A soffitrt azt vallotta, hogy a megengedett

sebességgel haladt, sőt a szerencsétlenség előtt közvetlenül fékezett is, mert kanyarodó következett. Nem láthatta, hogy a szembenálló autobusz háta mögüli előszalad a kisfiu. Ugyanilyen valomást tesz az autobusz kalauznője is. Kihallgattak ezután egy fiatalembert, aki a szerencsétlenség helyétől valamivel feljebb, ugyancsak áthaladt a gázoló autobusz előtt az uttesten. A fiatal ember azt vallotta, hogy neki szabályszerűen túlkölt Russ György és hogy az autobusz normális sebességgel haladt. Véleménye szerint a soffitrt nem lehet hibáztatni a szerencsétlenségért.

Örízetbe vették a soffitrt

Russ Györgyöt a további vizsgálat

érdekében mindenesetre örízetbe vették. A rendőri nyomozásnak kell megállapítania, hogy a szerencsétlenség helyén a Hunyadi tér és Attila ucca közötti exponált és forgalmas sarkon csakugyan a megengedett sebességgel haladt az 551-es számú autobusz.

A késő esti órákban, midőn e sorokat írjuk, Feszt Károly tovább is eszméletlenül fekszik a Park-szanatóriumban Életbenmaradásához kevés a remény. A szerencsétlenség, amelynek tragikumát különösképen fokozza, hogy a kisfiut apja szemeláttára préselték szét az autobusz kerekei, városszerzte mély megdöbbenést keltett. Feszt dr. egyike a kolozsvári orvostársadalom legismer-

Amerika felajánlotta a szovjetkormány elismerését — ha megszűnik a kommunista propaganda

London, augusztus 20. A washingtoni Reuter-iroda jelentése szerint az a hír járja, hogy az amerikai külügyi hivatal felajánlotta a szovjetkormány elismerését, ha a szovjet megszünteti a harmadik internacionálét, amely Amerikában a legveszedelmesebb felforgató kommunista propagandát üzi. A tapogatózások állítólag tavasszal Genfben kezdődtek, amidőn

Litvinov is Genfben járt, de akkor Litvinov a hozzá intézett kérdésre azt felelte, hogy a szovjet lemondana az Egyesült Államokban üzött propagandáról, de nem szüntetheti meg a harmadik internacionálét, amely a kormánytól független. Ujabb felelevenedtek e hírhez fűződő találgatások MacArthur tábornok, az Egyesült Államok vezérkari főnökének tervezett

nyári európai utjával kapcsolatban. A tábornok ugyanis résztvesz a lengyel hadgyakorlatokon és megsejleli a csehszlovák, román, török és osztrák hadseregeket is. MacArthur tábornok azt állítja, hogy utja pusztán nyári kirándulás lesz, de a szovjet sajtó azt gyanítja, hogy Hoover elnök küldi.

Nem kerülnek statárium elé a magyarországi kommunista szervezkedés legujabb letartóztatottjai

Kiket tartóztattak le a legujabb budapesti kommunista szervezkedésben

Budapest, augusztus 20. Az egész világon nagy feltűnést keltett annak a híre, hogy Budapesten a rendőrség új kommunista szervezkedést leplezett le, amelynek intellektuel tagjait azzal vádolják, hogy tevékeny részt vettek a Sallai és Fürst-féle kommunista szervezkedésben. Az újabb leplezések híre már csak azért is nagy feltűnést keltett, mert arra gondolt mindenki, hogy a budapesti rendőrség újra áldozatokat akar szállítani

ni a statáriális bíróságnak. Félhivatalos helyről azonban leszögezték, hogy a jelenlegi affér ügyében letartóztatottak nem statáriális, hanem rendes bíróság elé kerülnek.

A letartóztatottak pontos névsorát itt adjuk:

Dr. Madzsar József 57 éves volt népjóletti államtitkár, dr. Tisza László 35 éves magántisztviselő, Poll Sándor 34 éves

könyvkereskedő, Háy Károly 25 éves festőművész, Kürti Hedvig 27 éves magántisztviselő, Sebes Sándor 30 éves magántisztviselő, Kálmán Antal 21 éves cipészsegéd, özv. Hajdik Ferencné 34 éves újpesti munkásnő, Glotz Béla 25 éves cipész, Kocpecsek Margit 30 éves varrónő és Pestalics Emilia 39 éves munkásnő. Valamennyiüket pénteken délben átadták a rendőrség bünyüi osztályának, ahol további sorsukról döntenek.

Két katonatiszt illuminált állapotban véres botrányt rendezett Szatmáron

Glöckel főhadnagyot egy utjába eső cigány súlyosan megsebesítette, Gogosoi főhadnagy pedig súlyosan inzultálta Feuer Ignácz kocsmatulajdonos családját

Satmar-Szatmár, augusztus 20. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap éjszaka kinos incidens verte fel a szatmári Bánya ucca csendjét. Két katonatiszt, Glöckel Walter és Gogosoi főhadnagyk személyében, illuminált állapotban tértek haza a késő éjszakai órákban és az utjukba eső járókelőket sorra inzultálták. A Bánya ucca 9. szám alatti kocsmá előtt egy cigánylegény került szembe veük, akit szintén megtámadtak. Dulakodás fejlődött ki a tisztek és a cigány között, aki a két katonatiszt ütéseiben kihuzott zsebéből egy hegyes árt és azzal kétszer is beleszurtt Glöckel főhadnagy testébe.

A katonatiszt a két szurás következtében összeesett és súlyos sebekkel szállították be a kórházba, a cigányt pedig lefogták és a rendőrségre kísérték. Ugyanakkor Gogosoi főhadnagy észrevette, hogy a cigány felesége, aki szintén vele volt, bemenekült Feuer Ignác kocsmájába. A főhadnagy berontott a kocsmába, ahol a tulajdonos fiát és feleségét találta. Körülnézett, majd a következő pillanatban Feuer Ignác fiára ugrott és kétszer arculütötte a mit sem sejtő fiatal embert. Amikor anyja jött a fia segítségére és kérdőre vonta a főhadnagyot, miért ütötte meg fiát, a védtelen asszonyt is súlyosan inzultálta.

A tobzódó katonatiszt dühe elől a szomszéd helyiségbe menekült az inzultált asszony és fiu, Gogosoi főhadnagy azonban

ide is követte őket és a tulajdonos itt tartózkodó leányát is ütni kezdte. Csak nagy nehezen sikerült kimenekülniök és egy belső szobába bezárkóznok. A katonatiszt ekkor visszament a kocsmába és annak berendezését zuzta szét. A kár több mint ötezer lej tesz. Feuer Ignác feljelentést tett a főhadnagy ellen, akit az időközben megjelent rendőrség sem tudott megfékezni romboló munkájában és a téparancsnokság részéről egy ezredesnek és több tisztnek kellett megjelenniök a helyszínen, hogy a főhadnagyot leszereljék. A tisztek jegyzőkönyvet vettek fel az esetről és most két oldalról indul meg ellene az eljárás, egyrészt a katonai, másrészt a polgári hatóságtól.

Buziás gyógyfürdő

(ROMÁN NEUHEIM)

páratlan szénsavas radioaktiv sós-vasas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatás szervi elhízások érelmeszesedés, szív és vérkeringési zavaroknál, vesebaj, vérszegénység, izom, csusz-, hólyaghurut és kimerülésses idegesség esetén.

Női betegség, a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes, etc.) eseteiben a legjobb eredménnyel gyógyít.

Természetes szénsavas, sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kitchő konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árákkal.

Uj, modern uszoda népfényes stranddal. Fürdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő Rt. Fürdőigazgatóság Buziás (Bánát).

tebb és legrespektáltabb tagjainak és a végzetes baleset a város lakosságának minden rétegében osztatlan és őszinte részvétet váltott ki.

RIÁT
Maria 4.)
és
ek, női
váltó-
tettel
áron
terje
r, arc-
szerezé-
válasz-
ajba ránt
ban álló
szituáció-
an a ten-
napaság
att egye-
a — ugy-
aságának
e kell te-
s Cseh-
kell kö-
t a két
Cseh-
pen az is
tevé gaz-
én lépése-
mányánál
szünteté-
rig a két
normá-
szilárdul
en súlyt
magából
k szerint
redményt
s így a
valóban
Emellett
entkezett
molyabb
merikáiak
rül fog-
az oka,
akat ron-
nkurren-
szembe,
akat biz-
az árak
ai hossz
is erősen
kurzust.
a követ-
őberi bu-
peri rozs
2, továb-
5 pengő.
2, decem-
őleg au-
eri 33,25
ként. A
emelke-
nt az uj
470, il-
430, va-
gabona-
t mutat
jellegű-
210. ár-
melkedés
g tartják
: nullás
5-ös 6.70
30, vala-
szákkal
zabadke-
megoldá-
kamará-
ok és D.
ter hossz-
a szociá-
alküliség
Vaida
k szabad
kedvező

WELLS H. G.

Minden kötet egész vászonban kötve, gyönyörű papírra nyomtatva, kötetenként 60 lej. 1. Anna Veronika. 2. Az istenek elede. 3. Kippis. 4. A láthatatlan ember. 5 és 6. William Clissold világa. 7. Mr. Polly lázadása. 8. Amikor az üstökös eljön. 9. Egyelőre. 10. Elét és kaland. 11 és 12. Tono Bungay. 13. Mr. Britling. 14. Csodálatos történetek. 15. Az álom. 16. Bealby. 17. Mr. Levisnam és a szerelem. 18. A tengeri tündér. 19 és 20. A szenvedélyes barátok. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában összeség és portóköltség előzetes beküldése utánvétel.

A láthatatlan császár megőrült

A Ku-Klux-Klan főnökét beszállították egy newyorki tébolydába

Newyork, augusztus hó.

Az Egyesült Államok legnagyobb titkos szervezetének, a Ku-Klux-Klannak „láthatatlan császára”, Edward Young Clarke-t beszállították az egyik newyorki elmeegógyintézetbe, ahol megállapították róla, hogy köz- és önvészélyes örült.

Clarke, aki magát felváltva hol „láthatatlan császárnak”, hol a „Legmagasabb Cyclop”-nak nevezte, közvetlenül a háború után, 1919-ben került W. J. Simmons ezredessel együtt a Ku-Klux-Klan élére. A valaha rettegett híru egyesület ebben az időben dögvőzön volt. A Ku-Klux-Klant 1865-ben alapították, közvetlenül a négerék felszabadítása és egyenjogúsítása után a négerék ellen azok a déli állambeli volt rabszolgatartók, akik attól tartottak, hogy egykori rabszolgáik a frissen elnyert szabadságot arra használják majd fel, hogy ellenük forduljanak és bosszút álljanak rajtuk a régebbi elnyomatásért. A szövetség hibátlanul betöltötte feladatát, a négerék terrorizálását és évtizedeken keresztül az állandóan megismétlődő lincselések bizonyították, hogy a Ku-Klux-Klan él és működik. Tagjai, akik a négerék közismert babonás voltára való tekintettel fantasztikus hókuszpókuszok között útek véres tevékenységüket, később a zsidók és a többnyire ir származású katolikusok üldözését is programjukba vették, de az egykori lelkesedés végül is lehanyatlott, különösen akkor, amikor több korrupciós affér kapcsán kiderült, hogy a Ku-Klux-Klan vezetőit nem annyira a szent fanatizmus lángja hevíti, hanem egész egyszerűen anyagi érdek.

Clarke és Simmons nagy buzgalommal kezdték el a Klan újjászervezését. Városról-városra, faluról-falura utaztak, agitáltak és részben új célok kitűzésével, részben új anyagi eszközök előteremtésével újabb lendületet adtak a kialakulóban lévő mozgalomnak. A négerék, katolikusok és zsidók üldözése a Clarke-korszakban kezdett hátrébb szorulni és a leplezetlen osztályharcnak engedte át helyét. A Ku-Klux-Klan a munkáspártok és szakszervezetek ellen fordult és a nagytöke szolgáltatában terrorisztikus eszközökkel igyekezett utját állani a baloldali politika terjeszkedésének. Ugy ahogyan régebben a négereket, most a munkáspárti lapok szerkesztőit hurcolták el az álarcos, fehérköpenyes Klan-hívek kicépelték áldozataikat valami elhagyott erdőbe és olvadó szurokba mártották, véresre vesszőzték, vagy fölakasztották. A tettesek a lehető legrikább esetben kerültek csak a hatóságok kezére, aminek magyarázata, hogy a hatóságok személyek nagyrésze is tagja volt a Klannak, amely egyidőben olyan hatalmas volt, hogy több államban kezében tartotta az egész közigazgatási apparátust és ő választotta a tisztviselőket a palgármesterektől kezdve egészen az utolsó községi bakterig. A Ku-Klux-Klan fénykora az 1925-ös esztendő, amikor nem kevesebb, mint kilencmillió tagja volt; ilyen hatalmas titkos szervezet sem azelőtt, sem azóta nem volt még a világon.

Clarke hatalmas propagandát fejtett ki a Klan és a hozzácsatlakozott Non Partisan-Liga, valamint a White Band érdekében, amelyek tagjai sorába azonban csak jómódu embereket, lehetőleg önálló vállalkozókat vettek fel, akiknek tíz dollár belépődíjat, valamint huszoneg dollár évi tagdíjat kellett fizetni. A tagdíjakból, nagy iparvállalatok önkéntes adományaiból és nem utolsósorban a kizsárolt pénzekből százezer dolláros vagyontúra telt szét a Klan, amely saját palotát vásárolt Newyorkban és Csicagóban, azonkívül a texasi Fort-Wort városában kétszáz ezer dollár költséggel felépítette a rend templomát.

A templom állott a Ku-Klux-Klan ceremóniáinak a középpontjában. Clarke új szertartásokat vezetett be, amelyek még misztikusabbak és fantasztikusabbak voltak, mint a régi mókák. Az országos szervezetek kiküldöttéi időnként összegyűltek Fort-Worthban és éjfélkor, fáklyafény mellett, földigérő fehér csuhákban, fehér álarccal és hegyes süveggel a fejükön hódotak orgonaszó mellett a csillagos lobogónak és a lángoló keresznek, Ku-Klux-Klan két legfőbb jelvényének.

Clarke már 1925-ben is nagyzási mániában szenvedett s ehhez képest tulzába vitte a hatalmával való kérédést. A neki kényelmetlen rendőrfőnököket azokban az államokban, amelyek törvényhozásában a Klan erősen volt képviselve, egyszerűen elcsapatta és attól sem riadt

vissza, hogy fenyegetésekkel kényszerítte magukat az államok kormányzóit, ha politikájuk nem nyerte meg a Klan tetszését, visszalépésre.

Ezeket a fenyegetéseket szükség esetén meg is valósították. Amikor a Klan-terror kezdett mind elviselhetetlenebbé válni, megmozdultak végre a szervezet ellenfelei is. 1926 elején egy szép napon a fort-worthi templom a levegőbe repült és ezzel mintegy jeladásra megkezdődött a Klan-ellenes terror. A munkásság akciójához csatlakozott a polgárság is, a hangulat az egész vonalon a Ku-Klux-Klan ellen fordult, a tagjai tömegesen elhagyták és két esztendő alatt egytizedre olvadt le a szervezet taglétszáma.

1929-ben még egy utolsó sakkhúzással próbálkozott meg Clarke: kiadta a jelzőt „a konjunktúra helyreállítására.” Újabb terrorhullám következett, merényletek és gyilkosságok, de a józanabb amerikai közönség nem tudta megérteni, hogy a gazdasági depressziót miképpen

lehetne fehér álarccokkal az ellenkezőjére fordítani s a mozgalom megint elhanyatlott. Hiába vonultak ki az alvezérek — hivatalos rangjuk szerint: „nagy varázslók”, „nagy törökök”, „nagy mágusok” — felelkesíteni a csüggedő híveket, az érdeklődés elhanyatlott a Ku-Klux-Klan iránt, prózai kifejezéssel élve kijött a dívatból és ezen nem lehetett segíteni. Mivel rohamosabban hanyatlott a rend tekintélye, annál jobban nőtt Clarke nagyzási hóbortja, megkötölte udvarától, hogy istennek tekintse és imádják. Rendeleteket adott ki, amelyek szerint őt Julius Caesarnak, Augustusnak, a Dalai Lámának, a Nagymogulnak kell nevezni. A dührohamai egyre gyakoribbak lettek s ilyenkor erőszakkal kellett őt híveinek megfékezniük. Végül is kénytelenek voltak a Klan-fiúk orvosi megfigyelés alá helyezni a láthatatlan császárt és az orvosi vizsgálat gyógyíthatatlan paranciát állapított meg. Ennek eredményeként aztán kényszerzubbonyba dugták Clarkert és beszállították egy elmeegógyintézetbe.

Valószínű, hogy a vezérnek ez a sorsu vége megpecsételi az egész mozgalom sorsát is és a Ku-Klux-Klan hamarosan beszűnteti áldásosnak nem éppen nevezhető tevékenységét.

SZÍNHÁZ-FILM

Az Éjjeli menedékhely matiné előadásban

Ma délelőtt 11-kor a Magyar Színházban Gorkij Maxim világhírű színműve, az Éjjeli menedékhely kerül színre olyan ocsó helyárrakkal, amelyek lehetővé te-

szik mindenkinek, hogy ezt a remekművet megismerje. A legdrágább jegy ára 10 lej!

Ma délután fél 7-kor: Olympia, fél tízkor: a Gyógyszerész, Góthék fellépése

Ma délután félhétkor a Góthék vezetésével vendégszereplő vigaszínházi együttes Molnár Ferenc világraszóló sikerű vígjátékát, az Olympia adja elő. Este fél tízkor pedig Doilletnek az ideji szezonban nagy sikert aratott vígjátékát, a Gyógyszerészt. A Vigaszínház közismerten töké-

letes, előkelő játékképe, precíz előadása mindenütt, a külföldön is bálumlatot keltett és ennek a világhírűvé vált játékképe megteremtője Góth Sándor, aki a Vigaszínház főrendezője egyúttal és mind a három darab rendezése az ő műve.

A Magyar Színház heti műsora

Vasárnap d. e. 11 órakor: **Éjjeli menedékhely.** (Nagyon ocsó matiné helyárrakkal, földszintűl 20 lej, erkélyül 10 lej. Sorozatszám 279.)

Vasárnap d. u. fél 7 órakor: **Olympia.** (Molnár Ferenc világhírű színműjének reprice. A Vigaszínház együttesének vendéjátéka. Góth Sándor, Góth Sándorné, Márkus Margit, Orsolya Erzsébet, Jávor Pál, Maklár Zoltán, Somló István, Sulyok Mária, Perzel Oszkár fellépése. Rendes helyárrak. Sorozatszám 280.)

Vasárnap este fél 10 órakor: **Gyógyszerész.** (Ujdonság először! A Vigaszínház együttesének vendéjátéka. Góth Sándor, Góth Sándorné, Márkus Margit, Orsolya Erzsébet, Jávor Pál, Maklár Zoltán, Somló István, Sulyok Mária, Perzel Oszkár fellépése. Premiere helyárrak. Sorozatszám 281.)

Hétfő, kedd: **Mozieladás.** A bűnös aréna.

Szerdán este fél 10 órakor: **A szerelem és halál játéka.** (Romain Rolland világsikert aratott forradalmi színműjének. Gellért Lajosnak, a budapesti Magyar Színház művészenek vendéjátéka. Mozielárrakkal: 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám: 279.)

Péntek, szombat: **Mozieladás.**

Vasárnap d. e. 11 órakor: **Torockói menyasszony.** (Nagyon ocsó matiné helyárrakkal: 10 és 20 lej. Sorozatszám: 282.)

Színház-Mozgó műsora

Vasárnap délután csak két előadás: fél 4 és fél 6 órakor: **Két szív egy kerítőben.** Filmoperett 10. felvonásban. Helyárrak: 10, 20 és 30 lej.

Hétfő d. u. fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor:

Kedd d. u. fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor: Liane Haid hatalmas, felülmúlhatatlan cirkuszdrámája: **A bűnös aréna.** 10 felvonásban, a főszerepekben: Liane Haid, Trude Berliner, Oscar Marion és Walter Rilla. Miky Maus hangos burleszk. Helyárrak: 10, 20 és 30 lej.

Szerda fél 4, fél 6 és fél 8 órakor: **A bűnös aréna.** Liane Haid szenzációs hangos cirkuszdrámája. Miky Maus hangos burleszk. Helyárrak: 10, 20 és 30 lej.

Az Opera-Mozgó műsora

Augusztus 18., 19., 20. és 21-én, csütörtök, péntek, szombat és vasárnap. Németül beszélő és éneklő hangosfilm, **Anny Ondre románul is beszél benne. Éjjel a paradicsomban.** Főszereplők: Anny Ondra, Ralph Arthur Roberts, Hermann Thimig. Előadások kezdete fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor. Helyárrak: 10 és 20 lej nincs külön repülő és segélybélyeg.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, augusztus 21.

Bukarest, 6.40: Rossini: Szevillai borbély c. operája.

Budapest, 9: Hírek, kozmetika. — 11: Egyházi zene. Utána időjelzés, időjárás, majd hangv. 2: Grammfónhangv. — 3: Mezőgazdasági előadás. 4: Gyermekkorús. 4.30: Előadás. 4.45: Időjelzés, időjárás. 5: Szalónzenekari hangv. 6: Rátkai Márton és Somogyi Nusi vidám délutánja. — 7: Tánzene. 8: Sporthírek. 8.20: Az operett fejlődése. Utána időjelzés, időjárás,

majd cigányzene.

Bécs, 7.35: Schubert hattyudala, baritonistával.

Berlin, 10.30: Caruso grammofónlemez.

Hamburg, 8: Haydn, Mozart és Beethoven művei.

Varsó, 8: Filharmónikus hangv.

Milánó, 8.30: Verdi: Szicíliai vecsernye c. operája.

Róma, 9.45: Operett.

Prága, 7.30: Operett.

Pozsony, 10.25: Cigányzene.

Brünn, 7: Vendégloji zene.

Stockholm, 8: Szimf. hangv.

Belgrád, 5.30: Népdalok.

Svájci Romand Adó, 9: Kabaré.

Svájci Aleman Adó, 8: Zongorahármas.

Hétfő, augusztus 22.

Bukarest, 7.45: Haydn: D-dur négyes. 8.15: Tánzene.

Budapest, 9.15: Hangv. 12.05: Énekhangv. 4: Asszonyok tamacsadója. 5: Cigányzene. 6: Arckép, felolvasás. 6.35: Grammfónhangv. 7.35: Karinty-est. — 8.35: Időjelzés, időjárás. 8.50: Énekhangverseny. 10: Időjárás, majd jazz.

Bécs, 8.25: Szimf. hangv. 10.20: Jazz.

Berlin, 8: Fuvózenekar.

Frankfurt, 7.30: Divatos dalok.

Varsó, 8.15: Grammfón. 8.20: Operett.

Milánó, 8.20: Zenekari hangv.

Róma, 9.15: Könnyű zene.

Prága, 7.20: Fuvóhangv.

Pozsony, 6: Grammfón.

Brünn, 8.15: Grammfón.

Stockholm, 8.45: Katonazene.

Toulouse, 10: Operettzene. 11: Kedvenc grammofónlemez.

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vas-tágabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

ארט. כשר

ÉRTESÍTÉS! Még rövid ideig a régi legelképzhetőbb ocsó árban szállítok, frissen olvasztott nyári libazsirt, minden mennyiségben. FRIEDMANN SAMU Oradea, Str. Cuza Voda 6. Kérjen ajánlatot.

Malom 35 lóerős Diesel-motorral, két-kövel, szitával, hengerekkel, halálesztéssel, ocsón eladó. Megtekinthető Simon Izraelnél Alvincen.

Iskolás fiúk orth. kóser ellátást és kényelmes lakást kaphatnak. Levélbeli érdeklődőknek azonnal válaszolok. Weinstein Mózes Oradea, Str. Hilária 2.

Családi-ház sürgősen eladó! Pata ucca 125. Értekezni bármikor.

Perfekt, cipőszakmában jártas, 30 éves jömegejelensű fiatalember állást keres. Önálló, elsőrangú kiszolgáló és kirakatervező. Ajánlatokat „Szorgalmas jellegre” a kiadóba kér.

Társat keresek 2—300.000 lej biztos befektetés havi 10 ezer lej részesedés. Cím a kiadóhatalmba.

Izr. uricsalád elfogad urileányt teljes ellátásra, zongora- és fűrdőszobahasználattal, központban. Oradea, özv. Berger Antané, Várház ucca 39. Kert ucca sarokház.

Eladó egy Wirth-zongora. Érdeklődni Deák Ferenc u. 6., III. emelet, 11.

Eladó egy fél háló, szobanövények és különböző háztartási felszerelések. Deák Ferenc ucca 12., emelet.

Kóser bor előállításához Arad-Hegyalja legjobb bortermő helyén szőlő bőségesen van. Bízós érdeklődőt. Bizonyos mértékben is vállalom. Saját 14 holdas termésem, teljes felszerelést, motoros prést, nagy pincét rendelkezésre bocsátok. Deutsch Adolf Timisoara III. Templom ucca 10.

Naponta frissen fejt kóser tehen- és bivalytej (házhoz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignác-nál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihirdésre is — kapható. Csak megrendelésre.

Orv

Orvosi mindenár ró vigját nek itt, erőfeszíté hogy egy vagy vid Az ember rányt pró megmozgo Figyelme taní az a im az iste mozogjan ugy min szoborkém szásembet

A kibí egy ajtó kadozoti be, maga évesnek vezetve, vel, mint leglátvovat sugárzik engedelmelek — ki pott, ütöt Ezt még gyerek jó csak érte tentően t rek. Láts ki. A kis Az egyik — Mi

génykéne szelést rossz m csepp ny rem, mió már azót vosoknál. orvosok ki meg se

ja szép, Csak én hamai va hoztam K próbáltan az egésze hadar tot együtt la

— Hog egy mási egy házb tatja per ugy volt, apósom e a padlásr — pad veszi át szót és többször

Szomon hogy elő böll odaa szél. Szor sos, aki e a nyomom betegségg

— az agyve sik azt há csak háre nem fejl az én gye mondani tem nekt de az or nines jó tulhat a

Egy p mely író utolsó sz díbálja: —

lálni, láb — Ha Rómából közepolas ségi hadg tonaság r

HIREK

Orvosi vörösszobában

Orvosi vörösszoba. Tele tekintélyes és mindenáron szenvedőnek látszani akaró vigjáték figurával. Órákhosszat ülnek itt, egyre csak ülnek, rettenetes erőfeszítéssel vigyázva magukra, nehogy egy meg nem engedett mosoly, vagy vidám hang hagyja el szájukat. Az ember szinte szeretne valami botrányt produkálni, hogy fejrázza, hogy megmozgassa kissé ezeket a mumiákat. Figyelmeztetni kellene ezeket, bekiáltani az arcukba, hogy: uraim, hölgyeim az istenért, hát csináljanak valamit, mozogjanak, csevegjenek, feszteljenek úgy mint otthon, hiszen mozdulatlan szoborként ülve, időt nyujtanak a kasszember lesújtására...

A kibíratatlan csendben hirtelen egy ajtó nyílik. Máramarosszigeti szakadozott külsejű esett kis zsidócska lép be, maga előtt egy kis mezitlábos öt évesnek látszó fekete szemű kis fiút vezetve. Illedelmesen körülnéz szemével, mintegy bocsánatot kérve, leül a leglátványosabb esztendő székbe... Szemből ki sugárzik a szerénység és az állandó engedelmesség, amiért élni merészség — kifejezés... Csak egy esett, kopott, ütött kis zsidócska tud így nézni. Ezt még a ghetótól hozta magával. A gyerek jól fejlett öt évesnek látszik, de csak értelmellen szavakat gagyog. Rettentően türelmetlen, ideges, ez a gyerek. Látszik rajta, hogy valami fáj neki. A kisfiu felébreszti a mumiákat. Az egyik megszólal.

— Mi baja van?
— ...egy csepp nyugtató sincs szegénykének — mondja mint egy elbeszélést folytatva, monoton hangon rossz magyarsággal az apa — egy csepp nyugtató sincs. Már két éve kérem, mióta hogy leest a padlásról, már azóta, hogy ilyen. Voltam vele orvosoknál. Már két éve, hogy folyton orvosoknál járok a gyerekekkel. Van, a ki meg sem akarja vizsgálni. Azt mondja szép, egészséges, nincs betegsége. Csak én tudom pedig, hogy milyen rohamai vannak, éjszakánként. Most behoztam Kolozsvárra. Már mindent meg próbáltam vele, van még egy kislányom az egészséges, csak nagy a szegénység haddar tovább összefüggéstelenül — és együtt lakom az apósommal.

— Hogy történt a baj? — kérdezi egy másik beteg kegyesen.
— ...mert, ha két család laknak egy házban, ott mindig baj van — folytatja permanens elbeszélést az apa — úgy volt, hogy én odatettem a létrát apósom elvitte a létrát, a gyerek leesett a padlásról...

— padlásról, padlásról, padlásról — veszi át a kis hülye fiucska az utolsó szót és ismétli konok makacssággal többször egymásután...
Szomorú látvány ez a kis zsidó, a hogy elővesz egy fél kenyert a zsebéből odaadja a gyerekeknek és tovább beszél. Szomorú látvány ez a kis hitsorsos, aki egy azon ezrek közül, akiknél a nyomorúság, a műveletlenséggel és a betegséggel párosul.

— ...egyik orvos azt mondja hogy az agyvelő lecsuszott a gyerekeknek, másik azt mondja, hogy a gyerek esze csak három éves és ott megállt, azóta nem fejlődik, pedig nem buta gyerek az én gyermekem, tessék elhinni, tudja mondani kis imádságot is, és mióta vettem neki alvászert, azóta jól alszik, de az orvos mondja, hogy az agyvelő nincs jó helyen és 99 percent elpusztult ha a gyerek és kell operálni...
Egy pillanattal csend van. Aztán — mely ironia — a gyerek átveszi az utolsó szót és artikulatlan hangon ordít: — ...operálni, operálni, operálni, látni, látni...

— Hadgyakorlatok Olaszországban. Rómából jelentik: Ma megkezdődnek a középolaszországi gyalogsági és tüzérségi hadgyakorlatok ötvenezer főnyi katonaság részvételével.

Megnyilt a londoni rádiókiállítás

A kiállításon bemutatták az életnagyságu gépembert, aki ujságot olvas és meg tudja mondani hányat ütött az óra

London, aug. 20. Thomas dominionügyi miniszter Ottawából rádióbeszédrel megnyitotta a londoni rádiókiállítást. Közölte megnyitó beszédében, hogy az ottawai konferencia eredményes sége biztosítva van s az elért megegyezésekkel sikerült a világbirodalom egyes részeinek egymás közötti kapcsolatait szorosabban összekovácsozni. Rámutat

a rádió jelentőségére, amely a szorosabb együttműködés egyik legfontosabb tényezője a jelenben és az lesz a jövőben is.

A rádiókiállításon feltűnést kelt egy életnagyságu gépember, „aki” ujságot olvas és meg tudja mondani, hogy hányat ütött az óra.

— Ki akar olesó és kitünő kölni vizet? Aki olesó és elsőrendű kölni vizet akar, föltétlenül keresse föl a City-parfómériát a Mária királyné uton. Az illatszerek kivül eredeti párizsi és svájci szappanok, puderek, tisztálkodási cikkek rendkívül olesón. A City parfóméria olyan népszerű Kolozsváron, mint két tu lajdonosa, a Virág-fivérek.

— Az Erdélyi Kárpát Egyesület egyik lelkes turavezetője, Schreiber László, egy hatnapos tanulmányi körutat rendez, Hunyad megye történelmi emlékeinek és természeti szépségeinek a megtekintésére. Utirány: Torda, Felvinc, Enyed, Tövis, Gyulafehérvár, Alvincz, Szászváros, Tordos, Piski, Hátszeg, Puj, Petrozsény és vissza Vajdahunyadon és Déván keresztül Kolozsvárra. Indulás kedden, aug. 23-án éjjel 12 órakor a Mátyás-ház elől. Bővebb részletek a Mátyás-ház iroda ablakában vannak közölve, míg az irodában lehet feliratkozni.

— Irtózatos vihar pusztított Dél-szerbia felett. Belgrádból jelentik: A délszerbiai lpek felett hatalmas vihar pusztított. Több villámcsapás érte a város házeit. Egyik villám a mecsetbe vágott be, mire kupolája leszakadt. A faltörmelék 3 hívőt megölték, 39-et súlyosan megsebesítettek.

— Eljegyzés. Czipsér Irénkét Kassáról eljegyezte Izrael Henrik Cluj. (Minden külön értesítés helyett.)

— Itéletjű pusztított Felsőausztriában. Bécsből jelentik: Felsőausztria több pontján itéletjű vonult át. Windschgarstenben felhőszakadás és orkán pusztított. A patakok kiléptek medrűkből s az áradat alámosta a Klaus-Stein közötti országutat, úgy, hogy a forgalom megbénult. Északnyugatra, a Krems folyó mentén galambtojásnagyságu jég esett s minden termést elpusztított. A földeken helyenkint husz centiméter vastagságban állott a jégtakaró.

— Japánban sportörület tört ki az olimpiai siker következtében. Londonból jelentik: Japán olimpiakonok sikeres olimpiai szereplése nyomán a távolkeleti szigetország lakosságát sportláz fogta el. Rövid idő alatt többszáz sportegyesület alakult s a már meglévő egyletek nagy nemzetközi versenyeket igyekeznek előké szíteni. Többek között Dempsey volt boxoló világbajnok is ajánlatot kapott Japánból hosszabbtartamu turaut lebonyolítására azzal a céllal, hogy népszerűsítsék Japánban az ökölvívást.

A tárgy-muresi Francia nyilvánosjogu Leánygimnázium és továbbképzőben a beiratkozások augusztus 25-én kezdődnek. Internátus leszállított árrakal.

— Megjelent a Gyilkos statárium száma a következő szenzációs tartalommal: Győri Illés István vikke a statáriumról, Sallaj Eva levele Tőrek Gézához, Beszélgetés Longouet francia képviselővel a kivégzésekről, a Patria cikke, Erdély és a statárium, A kolozsvári vizsgálóbíró megbélyegzi a pesti itéletet, Külföldi lapzemelvények a pesti statáriumról, ezenkívül számos aktuális cikk és riport. E számban folytatja a 9 író kollektiv regényét, a „Földalatti Hármak”-at. Egy szám ára 10 lej.

Mit értünk köszvény és rheuma alatt? Az orvosi tudomány mai felfogása szerint e két betegséget hűgysavas sóknak a szövetekben való lerakódása okozza. Műtán a hűgysav minden köszvényes és csuzos folyamatnál szerepet játszik, a modern orvostudomány a szervezetben ilyen módon felgyülemlett káros anyagnak a szervezetből való eltávolítására törekszik. E célra a Togat-tabletták különösen alkalmasak. Az orvosok is elismerik és a laikusok dicsérik a gyakran meglepő eredményeket.

— Medáliát kapott egy rendőr, aki megbüntette Mussolinit. Rómából jelentik: A rendőrség tíz líras büntetőparancsot kézbesített Mussolininak, akit gyors hajtásért irt fel a rendőr. A miniszterelnök a kötelességét teljesítő rendőrnek dedikált fényképet s pénzzutalmat küldött.

— Kőszén és koks behozatali tilalom Ausztriában. Bécsből jelentik: A legközelebbi napokban közzé fogják tenni a kőszén és koks behozatali tilalmára vonatkozó kormányrendeletet. Közén és koks-impórt a jövőben csak pénzügyminiszteri engedéllyel lesz megvalósítható. A behozatali kérelmeket a kerskedelmi kamaráknál kell majd benyújtani.

— Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségeknek a természetes „Ferenc József” keserűviz az emésztőszervek működését hathatósan előmozdítja s így megkönnyíti, hogy a tápláló anyagok a vérbe kerüljenek. Orvosi szakvélemények hangsúlyozzák, hogy a Ferenc József víz különösen ülé életmódnál igen hasznos gyomor- és bélszábályozó szer. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Londonban tovább tart a hóhulám. Londonból jelentik: A hőség tovább tart. A lakosság nagy része az éjszakákat a szabadban tölti. A tengerparti városokban és üdülőtelepeken fényszórók világ mellett éjszaka fürdenek. A fővárosban három, vidéki városokban tizenkét hógutahalalozás történt. Délben a hőség árnyékban 96 fok Fahrenheit volt, ami több mint hat évtized óta példátlanul áll London hőmérsékletében.

— Hová küldjük gyermekeinket? Isko lajdeny előtt minden vidéki szülőt figyelmeztetünk arra, hogy középiskolába kerülő fiukat csakis megbízható helyre adják. Korunkban kétszeres szükség van erre a figyelmeztetésre. Az ifjúságot a szélsőséges áramlatok könnyen magukkal sodorhatják, ami a rendes kenyérkereső polgárnak derékbatörését is jelentheti. Olyan nevelést kell tehát adni nekik, amely megalapozza egyszintenciájukat, vagyis a szorgalom, a felelősségérzet és komolyság szellemét plántálja beléjük. Erre legalkalmasabb Erdélyben Szilágyi Adolf tanárnak zsidó fiu-internátusa Oradean. Minden szülő a gyermeke jövője érdekében a Szilágyi-internátus mellett döntsön, sok nevelésbeli előnye mellett azért is, mert a legolcsóbb.

— Chevalier nem kapott beutazási engedélyt Lengyelországba. Varsóból jelentik: Maurice Chevalier nem kapott beutazási engedélyt Lengyelországba, hogy eleget tegyen egy hangversenyirodával kötött szerződésének s fellépjen a lengyel fővárosi közönség előtt. Lengyel hivatalos helyen a kérés megtagadását azzal indokolták, hogy lengyel művészek nyomorognak s így nem kívánatos külföldi művészek fellépése nagy belépti díjak mellett.

— Shaw elkészült új regényével. Londonból jelentik: Shaw befejezte délafrikai utján megkezdett regényét, melynek címe: Egy fekete leány kalandja Istenkereső utján. A könyv a londoni könyv piacon néhány héten belül megjelenik.

— Törvényhozási uton kobozzák el Spanyolországban az ellenforradalmárokat. Madridból jelentik: A törvényhozás megszavazta az ellenforradalomban részes puccsisták ingatlanainak elkobzásáról intézkedő törvényjavaslatot — Szólészeti és borászati konferencia Rómában. Rómából jelentik: A harmadik nemzetközi szóló és borászati konferenciát október 23-ától tartják az olasz fővárosban. Az értekezleten valamennyi szólótermelő államból delegátusok fognak résztvenni.

NAPRÓL NAPRA

Angliában ez évben nagy volt a belföldi turistaforgalom, ami az utazási propagandának köszönhető, amely jelmondatul állította a közönség elé: utazunk minél többet, mert ezzel elősegítjük a válság leküzdését.

Moszkvai jelentés szerint az ötéves terv a mozik számát harmincezerrel 87 ezerre emeli. Az évente előállítandó filmek számát 123-ról 300-ra.

Az olasz szállodások szindikátusának statisztikája szerint az olaszországi bel földi utasforgalom 10 százalékkal, az amerikai látogatók száma 40, az angoloké 10, a németeké 12 százalékkal csökkent.

George Ricketts londoni üvegtechnikus évtizedes kísérletezése után utcaburkolat céljaira alkalmas üvegtéglaikat állított elő, amelyek a jövő legideálisabb kövező anyaga lesznek. Gyártásuk olcsóbb bármely más anyagénál, mert bármilyen hulladék-üvegcserépből is készíthetők. Az új burkolat könnyen tisztán tartható, lerakása és kicserélése rendkívül egyszerű.

A berlini Staatsoper és a Staatliches Schauspielhaus az új szezonban 25—30 százalékkal csökkentik a jegyek árát.

A délceyloni kataragamai dzsungel egyik templomában egy idegen utazó tré fát üzött a szent elefántal. Üres kókusz dióhéjat adott neki, mire a hatalmas állat ormányával gondosan vizsgálat alá vette a kétes értékű ajándékot, majd egy csapással földre terítette a gunyolódót s mellére helyezte a porrá zuzott üres kókuszdióhéjat. Az idegent csak jóskára találták meg holtan.

Legmodernebb,

legszébb és mégis a legolcsóbbak a

WEISZ FIVÉREK

S Z Ű CSÖK SZÖRMEKÜLÖNLEGESSÉGEI
Calea Regele Ferdinand 5. (Szabó Jenő-ház)

Maria Olsewskat, a világhírű mezzoszoprán énekesnőt a newyorki Metropolitan opera szerződtette.

Kaliforniában azzal csalogatják a fűdövédeket, hogy buvárruhákat kölcsönöznek díjtalanul a kiristálytisztázó tengervíz fenékén végzendő sétákra, ahol közvetlen közelből tekinthetik meg a ten geri állatok és növények életét.

A szovjetterület lakossága 1926 óta 16 és félmillióval 163 millióra szaporodott.

A kínai Honan tartományban férjhezmenetelre kötelezték az összes huszadik életévüket betöltött leányokat. Az intézkedéssel szembehelyezkedőket szigorú büntetéssel fogják sújtani.

Hatvanegy kommunistát tartóztatnak le egy bukaresti éjjeli razziaán. Bukarestből jelentik: A bukaresti rendőrség az éjjel 61 kommunistát letartóztatott, akik éppen tiltott gyűlést tartottak. Közülük 16-ot szabadlábra helyeztek, a többieket átkísérték az ügyészségre.

Bírósági hír. Érdekes gyilkosság került ma a kolozsvári tábla elé. Zacharia Petre lugiri lakos 1932 március 13-án egy korcsmai verekedés után egy éles késsel leszúrta Joanis Joan falujabéli földészét. Az ügy a törvényszék elé került, ahol a vádlottnak különböző fogásokkal sikerült kivívnia a bírák jóindulatát, akik mindössze másfél évi börtönnel sújtották Zachariást. A táblai tárgyalás szenzációja abban merült ki, hogy a tanács öt évi fegyházra emelte fel a vádlott büntetését, miután nem látta fennforogni az önvédelem esetét.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Misu Weissmann pompás felépítésű beszédben tárta a kamara elé a zsidóság követeléseit

A kormánypárti többség lehurrogta az okvetetlenkedő cuzistákat. Robut fegyelmi bizottság elé utalták

Irimescu légügyi miniszter elmondja, mire költötték el a repülőalap millióit

Bucuresti-Bukarest, augusztus 20. (Az Uj Kelet tud.) A kamara tegnapi ülésén mutatkozott be a parlament elé a Zsidó Párt egyik új képviselője: Misu Weissmann. A Hotinban megválasztott, rendkívül talentumos, fiatal zsidó ügyvéd méltóságos és emelkedett hangú beszédben vázolta fel a választási vita során a zsidóság álláspontját a napirenden levő kérdésekkel és problémákkal szemben. A nyugodt és elegáns beszédet nagy figyelemmel hallgatta végig a kamara, sőt annak több passzusát meg is tapsolták. A cuzisták provokáló közbeszólásainak, amelyeket fölülesen szerelt be Misu Weissmann, az volt az egyetlen eredménye, hogy a kormánypárti többség, de Pop Csicsó István elnök is határozottan szembeszálltak az antiszemitaikkal és formálisan lehurrogták őket. A botrányhős Robut, aki ismét okvetetlenkedni próbált, fegyelmi bizottság elé állították és valószínűleg a szesszó végéig ki fogják zárni a kamarából.

A kamara ülésének lefolyásáról egyébként alábbi tudósításunk számol be:

Ki vezette félre a királyt

A kamara ma délutáni ülésén napirend előtt Georgescu Bärta válaszol az idősebbik Codreanu azon vádjára, amely szerint ő félrevezette a királyt, aki Bärldában tényleges árvízkarosultak helyett emiatt a nemzeti parasztpárt kortesei között osztotta szét a segélyeket. Georgescu Bärld kijelenti, hogy az ügyben az ő kérésére anketét rendelt el a belügyminisztérium. A vizsgálat tisztázni fogja a rágalmak alól.

Mi történt a repülőpéldékkel?

Radu Irimescu mérnök, légügyi alminiszter Cherciu nemzeti parasztpárti Costinescu liberális felszólalására reflektál, akik elszámolást kértek a légügyi alapra befolyt milliókról. 1931 május elsejétől 1932 augusztus 13-ig — mondja Irimescu — 390 millió lej folyt be repülőpéldékbe a légügyi alapra. Ebből a pénzből 310 millió lej letétbe van helyezve a Letéti Pénztárnál. Ezenkívül befolyt még néhány millió, részint a CFR-től, részint gyűjtésekből. Összesen 190 millió lej költött el eddig repülési célokra. Még pedig 120 milliót a légügyi állomány szaporítására, 70 milliót pedig törvényes felhatalmazás alapján javítási munkálatokra. 15 millió lej bocsátottak az A. R. P. A. társaság rendelkezésére.

Costinescu nincs megelégedve a válaszal és az ügy dossziét kéri.

Irimescu alminiszter: Keddig rendelkezésére bocsátom.

Penescu lupista a pénzügyminisztert kéri, hogy a kiskereskedők és kisiparosok forgalmi adóját törölje el.

A beszarábiai korrupt közigazgatás

Landau zsidópárti a beszarábiai közigazgatás áldatlan állapotaira hívja fel a miniszterelnök és a belügyminiszter figyelmét. Rámutat arra, hogy Beszarábiában túlságosan sok a lelkiismeretlen s részint korrupt tisztviselő. Kéri a beszarábiai közigazgatás szigorú ellenőrzését.

A Magyar Gazdasági Szövetség programja

Áttérnek a napirendre. Réti András (Magyar Gazdasági Szövetség) az első

felszólaló. Nyilatkozatot olvas fel, amely szerint az általa képviselt csoport a román és magyar népek közötti közeledést akarja szolgálni. Kéri a magyarság kulturális kívánságainak kielégítését. A konverziós törvényt egyrészt fenn kell tartani a tényleges mezőgazdák számára, másrészt ki kell terjeszteni a kiskereskedőkre és a kisiparosokra is. Kéri, hogy engedjék meg a magyar nyelv használá-

tát egy a közigazgatásban, mint az igazságszolgáltatásban előtt. Nyissák meg a hivatalokat a kisebbségi ifjak előtt is. Egyenlő elbánást követel gazdasági téren, kéri az állampolgársági törvény módosítását és felhívja Maniut, hogy demokratikus rezsimjében megértő szellemet inauguráljon, amely alkalmas legyen a népek közötti közeledés ügyének elővitelére.

Misu Weissmann nagy beszéde a választási felirati vitában

Ezután Misu Weissmann zsidópárti képviselő mondja el nagy érdeklődéssel várt beszédét. Az általános gazdasági és pénzügyi helyzettel foglalkozva, rámutat arra, hogy az ország soha eddig még nem küzdött ily súlyos nehézségekkel. Szükséges lett volna, hogy a nagy politikai pártok összefogjanak és erőteljes kormányt állítsanak az ország élére. De talán a specifikus román temperamentum, a szenvedélyesség, a pártok közötti gyűlölet volt az, ami a közeledést a belpolitikában meg akadályozta.

Relatív szabadság

— A választások szabadok voltak, ezt elismerjük. Különösképpen szabadok, ha az előző évi választásokhoz viszonyítjuk őket. De nem lehetne ugyanezt elmondani, ha például a franciaországi választásokhoz hasonlítanók. A választási tör-

vény, amely a nemzeti parasztpárt ellen készült, de amelynek gyümölesét most éppen ez a párt szedte le, megakadályozta, hogy a parlament valóban hű visszatükrözője legyen a népakarat megnyilatkozásának.

Weissmann leinti Robut

Robu közbeszól.

Misu Weissmann: Ne fáradozzék. Amugy sem vagyok hajlandó a parlament viták nyívóját leszállítani arra a mélységre, amelyen tegnap ön mozgott. Ezután folytatja beszédét és rámutat arra, hogy 1926-ban, midőn a felsőbb érdekek azt megkívánták, Franciaországban a jobboldali Poincaré és a baloldali Herriot kezét tudták nyujtani egymásnak. Nálunk nincsenek ilyen mélyreható ideológiai különbségek a pártok között...

„A sors különös iróniája“

Robu: Mit beszél itt Franciaországról? Jonescu-Botosan (többségi): Hallgass, te ezt úgy sem érted!

Neculcea ezredes (Vasgárda): Egy román ezredes nem akartak meghallgatni, de bezeg egy zsidó ügyvédre figyelnek!

Pop-Csicsó István elnök: Csend legyen! Stelescu (Vasgárda): Hogy jön egy zsidó ahhoz, hogy franciákkal hasonlítson össze bennünket. Menjen Franciaországba, ha nem tetszik neki itt.

Pop-Csicsó István: Maga menjen ki a folyosóra, ha nem tud eszben maradni.

Robu tiltakozik az elnöki intervenció ellen, mire a többségi képviselők lehurrogják. Ki fogjuk dobni, ha nem hallgat — kiáltják feléje.

Misu Weissmann: Csendes az iróniája. Engem az egyetlenem Cuza professzor proklamált ügyvéddé. A kamarában, mint korolnok ugyancsak ő proklamált képviselővé. És ugyanó az, aki embereivel meg akar akadályoztatni abban, hogy képviselői jogommal éljek.

Ezután Misu Weissmann rátér a Zsidó Párt programjának ismertetésére.

Cuza: Ismerjük már!

Misu Weissmann: Félek, hogy nem. Egyébként már régen megváltoztatta volna ideológiáját. A Zsidó Párt joggal vindikálhatja magának azt, hogy elmondja véleményét a napirenden lévő kérdésekhez. A mi választóink vannak olyan jó bennszülöttek, mint sokan azok közül, akik itt szeretnek verni a mellüket.

Nagy zaj a Cuza párt oldalán.

Pop-Csicsó István: A képviselő ur egyetlen sértő szót sem mondott még eddig. Hallgassuk figyelemmel ezt a felszólalást.

Misu Weissmann: Romániában 850,000

zsidó él.

Robu: Sokkal többen vannak...

Misu Weissmann: Nem hinném, mert akkor mi is többen lennénk itt a kamarában. A Zsidó Párt hazafias párt abban az értelemben, hogy a legnagyobb készséggel hajlandó közreműködni egy közös cél: az ország valamennyi lakosának boldogulása érdekében.

Ezután Weissmann a zsidó nép történelmi elhivatottságát méltatja, rámutatva az évezredek zsidó kultúrára és a valásra, amely a keresztény vallások alapját képezi.

Bármennyire is más véleményen van Robu kollegám, elvitathatatlan, hogy mi is adunk valamit ennek a világnak. A Zsidó Párt joggal követelheti, hogy iskoláit és hitközségeit ne részesítsék mostoha elbánásban.

Mit kíván a Zsidó Párt?

Robu közbeszól. A többség ismét lehurrogja.

Pompiliu-Jonitescu: Objektíven beszél. Mindenki meghallgathatja.

Misu Weissmann: A kormánynyilatkozat csaknem kizárólag a földművelő rétegek érdekeit tartja szem előtt. A Zsidó Párt, mint a főleg városban letelepedett zsidó lakosság exponense, sikra fog szállni a városi lakosság érdekeinek megvédéséért is. Harcolni fogunk nemcsak a cuzisták által képviselt gyűlölet, hanem a közigazgatásban gyökeret vert félhivatalos antiszemitizmus ellen is. A Zsidó Pártra szükség van azért is, mert azok, akik más pártokba iratkozva próbálták a zsidó érdekeket megvédeni, nem felelhetnek meg hivatásuknak. Köti őket a pártfegyelem.

Aureliu Weiss (kormánypárti zsidó):

Ez nem felel meg a valóságnak.

Misu Weissmann: Bizonyítani fogom: Az első nemzeti parasztpárti parlamentben velünk együtt tiltakozott a kultusz-törvény ellen Rosenberg nemzeti parasztpárti zsidó képviselő is, mire Vlad kul tuszminiszter reá szolt:

— Vagy alá veti magát a pártfegyelemnek, vagy pedig mehet.

Aurel Vlad: Egy zsidó világtörvényes szusz megköszönte nekem ezt a törvényt.

A szociálisták és cuzisták összeverekednek

Időközben szöváltás keletkezik Robu és Mirescu szociálista képviselő között. Robu a szociálistákhoz rohan, mire Jancea szociálista képviselő mellbevágja úgy, hogy Robu megtántorodik. A verkedés efaulásának a kvestorok veszik elejét, Pop-Csicsó István elnök pedig fel függeszti az ülést Két perc mulva ismét megnyitja, sajnálatát fejezi ki a történetek felett és felszólítja a harcoló feleket, hogy magyarazzák ki magukat. Mirescu szociáldemokrata kijelenti, hogy Robu odament hozzá, arcátlanok nevezte, amire ő azt válaszolta, hogy az az arcátlanság, amit Robu csinál.

Robu megsérti az elnököt is, mire fegyelmi elé utalják

Most Robu megy fel a szószékre, hogy kimagyarázódjék. Meglátja Misu Weissmann, mire így szol:

— Addig nem beszélék, amíg ez a zsidó le nem megy innen.

Misu Weissmann és Robu egymással farkasszemet nézve állnak a szószéken. Misu Weissmann mosolyog, Robu pedig verekedésre gyürközik. Pop Csicsó István leinti és rendreutasítja nem parlamentáris viselkedéséért. Erre Robu lerohan a szószékről, miközben Pop Csicsó István címére nem egészen parlamentáris kifejezéseket adresszál. A többség felháborodva tiltakozik. Robut fegyelmi bizottság elé utalják.

Ami kimaradt a kormány nyilatkozatból

Misu Weissmann folytatja beszédét. A kormánynyilatkozattal foglalkozik és furcsálja azt a passzust, amely a parazita iparról beszél. Hiányzik a nyilatkozatból az állampolgársági törvényre való utalás, holott a nemzeti parasztpárt az előző kormányzás alatt elismerte, hogy ez a probléma sürgősen megoldásra vár. A kormánynyilatkozat új szellem inaugurálását igéri a közoktatásban. Reméli, hogy ez csakugyan meg fog történni, a közoktatásnak szüksége van egy haladó és megértőbb szellemre. Egyenjogúságot kíván a zsidó tanulóknak a középiskolákban.

Azt nem mondtam

Cioc georgista: A társabadság egyenlő mindenki számára.

Misu Weissmann: Az egyetemeken is?

Cioc: Azt nem mondtam.

Misu Weissmann reméli, hogy a nemzeti parasztpárti kormány meg fog felelni a beléje helyezett bizalomnak. A Zsidó Párt nevében megszavazza a választási feliratot. (Taps a többség és a zsidóság oldalán.)

— Az óriási hőség megakadályozza a tengeri közlekedést. Londonból jelentik: Az „Aquitania“ nevű óriás Cunard gőzös, amelyet tegnap este a Wight szigetnél feltartóztatott a sűrű köd, még este sem tudott Southamptonba eljutni. Tegnap este beérkezett jelentések szerint az utasok csak ma reggel nyolc órakor szállhatnak partra. Az óriási hőség következtében támadt sűrű köd a csatorna hajózási forgalmát teljesen megbénítja. Dover környékén igen sok hajó kénytelen volt menetét meglassítani, vagy egészen leállítani. Dovernél mintegy hét mértföldnyi távolságban a Guersey gőzös összeütközött az „Elsa Essberger“ nevű német gőzossal. Az angol hajó megrongálódott, ennek ellenére utját tovább tudta folytatni.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai a.) 10. sz. Telefon 27.

Taxa post
plătite in
No. 224.716

da Baron
Telefon:
Havonta
évre 600,
földre: Ha
félre 6,
detések di
KELET“
zsidóság e
keink utá
rás megjel

Egy kis

Egy kicsi
restben. E
tétkelent.

Mindössz
el zsenialis

Mi az ne
A kolozs

jasok össz

csak harmi

nem lopják

ötmillió lej

tan megka

tisztviselő

ményét.

De minei

a nyugdíja

Csak nek

kasszába,

lam szolgá

Valamit

Ha egye

egyszer ha

Most ma

panamista

hol főnök.

Hogy na

tanabul k

Német

A kampó

ban még c

hivatalos

mányzat é

listák. Ah

jelleg. Ves

Ime egy

Schleswi

tesek telje

vagyis b

bombagyár

adták a p

egy dr. Pó

el a bomb

nem volt

Först eset

neki sem

Dr. Först

dr. Först

aki úgy é

is elől kel

hűtőknek,

semhiházi

tes terror

példát ke

tette orvo

Hajigálta

nyebben

büntetlens